

การเสริมสร้างศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน
ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย

นิรุทธิ์ ชัยโชค และคณะ

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เมษายน 2567

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี การได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้มีอำนาจทำการแทน ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีและภาษี และตัวแทนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย

คณะผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวถึง ในการมีส่วนร่วมสนับสนุนการศึกษาวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งผู้ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือให้การสนับสนุน และให้กำลังใจด้วยดีที่มีจากกล่าวนามได้ทั้งหมดไว้เป็นอย่างสูง

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยครั้งนี้ จะมีคุณค่าและประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ เสริมค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต่อไป

นิรุทธิ์ ชัยโชค และคณะ

เมษายน 2567

บทคัดย่อ

ชื่อการศึกษาวิจัย : การเสริมสร้างศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน
ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย
ชื่อผู้ศึกษา : นิรุทธิ์ ชัยโชค และคณะ
คณะ : คณะบัญชี
ปีการศึกษา : 2567

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทและพัฒนาศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพทางบัญชีและภาษีกับทักษะการเป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี ทั้งการศึกษาเชิงคุณภาพและการศึกษาเชิงปริมาณ รวมทั้งการศึกษาแบบสำรวจร่วมกัน การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า (1) บริบทศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีความรู้และทักษะด้านบัญชีเบื้องต้น มีสมุดบัญชีหลัก ๆ คือสมุดบัญชีรายรับและสมุดบัญชีรายจ่าย ไม่มีการจัดทำหรือคำนวณต้นทุนการผลิตอย่างจริงจัง ทำให้ไม่ทราบราคาต้นทุนที่แท้จริง กำหนดราคาขายสินค้าไม่เพียงพอต่อต้นทุน ด้านภาษี ส่วนใหญ่จะทราบว่าหากวิสาหกิจชุมชนของตนเองมีรายได้เกิน 1,800,000 บาท จะต้องยื่นเสียภาษีต่อกรมสรรพากร แต่ไม่ทราบว่าเงินได้ที่วิสาหกิจชุมชนเป็นเงินได้ประเภทไหน เงินได้ที่ได้รับสามารถหักค่าใช้จ่ายได้เท่าใด มีสิทธิประโยชน์ทางภาษีใดบ้างที่ตนเองมีสิทธิได้รับ (2) ภายหลังการพัฒนาศักยภาพด้านการบัญชี ผ่านกระบวนการฝึกอบรม ส่งผลให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน มีความรู้หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา ในภาพรวมผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนมีองค์ความรู้ทางด้านบัญชีและภาษีเพิ่มจากระดับปานกลางเป็นระดับมาก (3) ศักยภาพทางบัญชีและภาษี มีความสัมพันธ์กับทักษะการเป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล โดยการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านบัญชีและภาษี สำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางและปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มอาชีพได้

คำสำคัญ: การเสริมสร้างศักยภาพ, บัญชีและภาษี, ผู้ประกอบการ, วิสาหกิจชุมชน

Abstract

Research Title : Strengthening the accounting and tax potential of community enterprise operators In Thung Ko Subdistrict Wiang Chiang Rung

Authors : Nirut Chaichok and Team

Faculty : Faculty of Accounting

Academic Year : 2024

This research aims to study the context and develop the accounting and tax potential of community enterprise operators. and to study the relationship between accounting and tax potential and entrepreneurial skills in the digital age. In Thung Ko Subdistrict Wiang Chiang Rung District Chiang Rai Province It is a mixed methods research. Both qualitative studies and quantitative studies Participate in joint survey studies. Participatory action learning The tools used to collect data were interviews and questionnaires. Data were analyzed by content analysis. Descriptive statistics include percentages, means, and standard deviations. and used analysis to find the Pearson correlation coefficient. The results of the research found that (1) the context of accounting and tax potential of community enterprise operators Most have basic accounting knowledge and skills. There are main accounting books, which are the income account book and the expense account book. There is no serious preparation or calculation of production costs. causing the true cost price to be unknown The selling price of products is not set enough to cover tax costs. Most people know that if their community enterprise has an income exceeding 1,800,000 baht, it must file taxes with the Revenue Department. But I don't know what type of income the community enterprise receives. How much of the income can be deducted for expenses? What tax benefits are you entitled to receive? (2) After developing your accounting potential go through the training process As a result, community enterprise operators Knowledge after development was higher than before development. Overall, community enterprise operators' knowledge in accounting and taxes increased from a moderate level to a high level. (3) Accounting and tax potential. It is related to entrepreneurial skills in the digital age. By developing knowledge in accounting and taxes For entrepreneurs of this community enterprise It can be used as a guideline and applied to suit the context of community enterprises and professional groups.

Keywords: Potential development, Accounting and taxes, entrepreneurs, Community enterprise.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	i
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ii
กิตติกรรมประกาศ.....	iv
สารบัญ.....	v
สารบัญตาราง.....	vii
สารบัญภาพ	viii
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ประโยชน์ของการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	4
กรอบแนวคิดของการศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับบริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านสังคมและทรัพยากรมนุษย์.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ 4 และเป้าหมายที่ 8.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน.....	10
ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรของวิสาหกิจชุมชน.....	11
ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน	13
ทักษะสำคัญทางบัญชีสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	16
ความรู้เรื่องภาษีที่สำคัญสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับผู้ประกอบการยุคใหม่	18
แนวคิดเกี่ยวกับการบัญชีและภาษีอากรกับวิสาหกิจชุมชน	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20
3 วิธีการดำเนินงาน.....	25
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	25
วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย	26
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	27
การวิเคราะห์ข้อมูล	29
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	29
4 ผลการศึกษา	30
ข้อมูลสภาพบริบทความรู้ทางด้านบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการ	30
การพัฒนาศักยภาพและทักษะทางด้านบัญชี ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	31
การพัฒนาศักยภาพด้านภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	33
การพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	36
การปรับตัวต่อการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล	38
ผลการประเมินก่อนและหลังการพัฒนาความรู้ทางด้านบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชน ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ	39
ผลความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านบัญชีและภาษีกับการเป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล	40
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	41
สรุปผลการวิจัย	41
อภิปรายผล	47
ข้อเสนอแนะ	50
ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้	50
ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งถัดไป	50
บรรณานุกรม	51
ภาคผนวก	55
ประวัติผู้วิจัย	60

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรู้และทักษะด้านบัญชีและภาษี ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน.....	39
2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านบัญชีและภาษีกับการเป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล	40

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการศึกษา.....	5
2 สรุปขั้นตอนการจัดทำรายงานทางการเงินสำหรับวิสาหกิจชุมชน	15
3 การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะทางด้านบัญชี ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน.....	33
4 การพัฒนาองค์ความรู้ด้านภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมเสียภาษีให้ถูกต้อง ครบถ้วน	34
5 การจัดการความรู้สู่การปฏิบัติ การนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล .	36
6 การพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน	37
7 การปรับตัวต่อการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล.....	38

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยในมิติต่าง ๆ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ส่งผลให้ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาความยากจนในภาพรวม และมีแนวโน้มสัดส่วนและจำนวนคนจนในไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ก่อให้เกิดภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ได้ส่งผลให้จำนวนคนจนเพิ่มสูงขึ้น โอกาสในการหลุดพ้นจากกับดักความยากจนเป็นไปได้ยากขึ้น จนมีแนวโน้มที่จะส่งต่อความยากจนข้ามรุ่นไปยังลูกหลาน และยังเป็นการตอกย้ำปัญหาเชิงโครงสร้างของสังคมไทย ทั้งความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการศึกษาและการพัฒนาทักษะแรงงานที่มีคุณภาพ ความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน และบริการสาธารณะ รวมไปถึงการขาดหลักประกันและสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่เพียงพอต่อการสร้างความมั่นคงในชีวิต ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของประเทศในระยะยาวได้ จากการประเมินภาพรวมของบริษัทและสถานะของทุนทางสังคมของประเทศไทย บ่งชี้ให้เห็นว่าในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง เพื่อมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการกระจายโอกาส สร้างความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำทั้งในเชิงรายได้ ความมั่งคั่ง เชิงพื้นที่ ความรู้ และโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจ โดยการกระจายการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและเมือง เพื่อกระจายประโยชน์จากความเจริญทางเศรษฐกิจ กระจายโอกาส ทั้งการเข้าถึงแหล่งความรู้ แหล่งเงินทุน และสวัสดิการทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางให้มีโอกาสได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนเรื้อรังและป้องกันการส่งต่อความยากจนไปยังลูกหลาน โดยเน้นส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพที่มีคุณภาพแก่เด็กและเยาวชนจากครัวเรือนยากจน ในส่วนของการลดความเหลื่อมล้ำของศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจนั้น ควรมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถแข่งขันได้ และมีการเติบโตที่ยั่งยืน โดยพัฒนาสภาพแวดล้อมให้ผู้ประกอบการไทยสามารถแข่งขันได้อย่างเป็นธรรม อาทิ การสนับสนุนทางความรู้ เทคโนโลยีและกลไกทางการเงินที่เหมาะสมเพื่อให้เข้าถึงแหล่งทุนได้อย่างทั่วถึง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

การพัฒนาที่ยั่งยืนมีเป้าหมาย 17 เป้าหมาย สะท้อน 3 เสาหลักของมิติความยั่งยืน (Three Pillars of Sustainability) คือ มิติด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม บวกกับอีก 2 มิติ คือ มิติ

ด้านสันติภาพและสถาบัน และมิติด้านหุ้นส่วนการพัฒนา ที่เชื่อมโยงทุกมิติของความยั่งยืนไว้ด้วยกัน รวมเป็น 5 มิติ (ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2565) โดยเป็นหมายที่ 4 มุ่งเน้นสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมเยาวชนและผู้ใหญ่สามารถเข้าถึงการฝึกอบรมทักษะอาชีพในราคาที่เหมาะสมอย่างเท่าเทียมกัน สำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการ และเป้าหมายที่ 8 มุ่งเน้นส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และ มีผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน และให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเป็นผู้ประกอบการและการสร้างงาน

วิสาหกิจชุมชน ถือเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน ซึ่งเป็นการพัฒนาจากฐานราก คือ เริ่มที่ชุมชนและบริหารโดยชุมชน ซึ่งการจัดการโดยชุมชนจะช่วยสร้างความผูกพันในถิ่นที่อยู่อาศัย ช่วยลดการออกไปทำงานต่างถิ่น เนื่องจากสามารถสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้ (วนัสรา จันทร์กมล, 2563) การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมุ่งประกอบการโดยนำวัตถุดิบ ทรัพยากร และภูมิปัญญาของชุมชนมาสร้างสรรค์ผลผลิต ซึ่งประกอบการของวิสาหกิจชุมชนนั้น อาจประกอบด้วย การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพมาขาย การรวบรวมผลผลิต ผลิตภัณฑ์ของสมาชิกเพื่อจัดการขายต่อไป และการแปรรูปผลผลิต โดยในสวนของการแปรรูปผลผลิตนี้เป็น การดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการผลิตที่มีความหลากหลายตามความถนัด และสภาพทรัพยากรในแต่ละท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชนที่จัดตั้งขึ้นมาจะต้องทำบัญชีและจัดการเรื่องภาษีตามที่กฎหมายกำหนด

ผู้ประกอบการยุคใหม่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่ผู้ประกอบการดังกล่าวจะต้องสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบของธุรกิจให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับสถานการณ์ด้านการแข่งขันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2562) เพราะฉะนั้นผู้ประกอบการจำเป็นต้องศึกษาและพัฒนาความรู้ เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ การเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึงจะช่วยยกระดับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ปิดช่องว่างทางสังคม สร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ ช่วยเสริมสร้างความเป็นผู้ประกอบการ (ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2565) และเพื่อให้การบริหารจัดการธุรกิจทันต่อสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะความรู้ทางด้านบัญชีและภาษีที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ดำเนินงานอยู่ หากผู้ประกอบการมีความรู้ทางด้านบัญชีและภาษีที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ประกอบการอยู่ จะช่วยให้ผู้ประกอบการบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดปัญหาการขาดทุน ป้องกันการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า ช่วยให้การดำเนินงานมีความเหมาะสมมากขึ้น ช่วยให้การดูแลด้านการซื้อ-ขาย การจัดการคลัง การจ่ายภาษี มีการดำเนินงานที่ดีถูกต้องตามกฎหมาย ช่วยลดปัญหาความขัดแย้ง เมื่อมีทักษะเหล่านี้ครบถ้วนแล้ว ธุรกิจก็จะเจริญเติบโตและก้าวหน้าอย่างมั่นคงได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาสภาพบริบทวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เบื้องต้น และปรึกษาหารือร่วมกันกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้นำองค์กรแทน ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีและภาษี ตัวแทนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัด และนักพัฒนาชุมชน พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและภาษีที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ตนเองดำเนินงานอยู่ ส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนจัดทำบัญชีและเสียภาษีไม่ถูกต้อง ไม่ทราบต้นทุนที่แท้จริงเพื่อกำหนดราคาขาย ไม่ทราบผลการดำเนินงานที่แท้จริง ดังนั้น จึงต้องมีกระบวนการแก้ไขปัญหาในส่วนที่จำเป็น ที่คำนึงถึงความต้องการและความสอดคล้องของชุมชนและท้องถิ่นเป็นฐานการพัฒนาผ่านงานวิจัยรับใช้สังคม เรื่อง การเสริมสร้างศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย เพื่อให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและภาษีที่เกี่ยวข้อง และเพื่อการบริหารจัดการภายในวิสาหกิจชุมชนมีประสิทธิภาพ ผู้ประกอบการมีภูมิคุ้มกันด้านความรู้ สร้างความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานความรู้ ยกระดับขีดความสามารถของผู้ประกอบการไทย

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาบริบทศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพทางบัญชีและภาษีกับทักษะการเป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ของการศึกษา

1. ด้านนโยบาย

1.1 ผู้มีอำนาจทำการแทน ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีและภาษี ตัวแทนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการทั่วไปที่สนใจ ได้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ที่ได้นำองค์ความรู้และทักษะทางด้านบัญชี สำหรับวิสาหกิจชุมชน ไปเป็นแนวทางในการจัดทำบัญชี และการวางแผนภาษีของวิสาหกิจชุมชนหรือธุรกิจอื่น และผู้ปฏิบัติหน้าที่พัฒนาชุมชน และผู้บริหารระดับจังหวัดและท้องถิ่นสามารถนำไปขยายผลพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่อื่นได้

1.2 ผู้มีอำนาจทำการแทน ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีและภาษี ตัวแทนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการทั่วไปที่สนใจ ได้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ที่นำองค์ความรู้ด้านภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน ไปเตรียมความพร้อมเสียภาษีให้ถูกต้อง ครบถ้วน ใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการเสียภาษี และใช้เป็นแนวทางในการวางแผนภาษีของวิสาหกิจชุมชนหรือธุรกิจอื่น และผู้ปฏิบัติหน้าที่พัฒนาชุมชน และผู้บริหารระดับจังหวัดและท้องถิ่น สามารถนำไปขยายผลพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่อื่นได้

2. ด้านการพัฒนาท้องถิ่น

ผู้มีอำนาจทำการแทน ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีและภาษี ตัวแทนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการทั่วไปที่สนใจ ได้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีองค์ความรู้และทักษะทางด้านบัญชีและองค์ความรู้ด้านภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน ส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนและผู้ประกอบการทั่วไปจัดทำบัญชีอย่างถูกต้องและเตรียมความพร้อมสำหรับการเสียภาษี และใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้มากที่สุด

3. ด้านสังคม

ผู้มีอำนาจทำการแทน ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีและภาษี ตัวแทนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการทั่วไปที่สนใจ ได้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ที่สามารถนำความรู้ด้านบัญชีและภาษีไปประยุกต์ใช้ ลดการเสียค่าปรับจากการทำบัญชีไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง และลดการเสียเบี้ยปรับเงินเพิ่ม จากการเสียภาษีไม่ครบถ้วนถูกต้อง หรือเลยกำหนดระยะเวลา

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

บริบทของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะทางด้านบัญชีและด้านภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง สำหรับวิสาหกิจชุมชนและสอดคล้องกับประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ ทักษะที่จำเป็นกับการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนยุคใหม่ และการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติ ด้วยการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน มีความรู้และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำบัญชี การเสียภาษีที่ถูกต้องและครบถ้วน และสามารถใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้มากที่สุด

2. ขอบเขตด้านประชากร

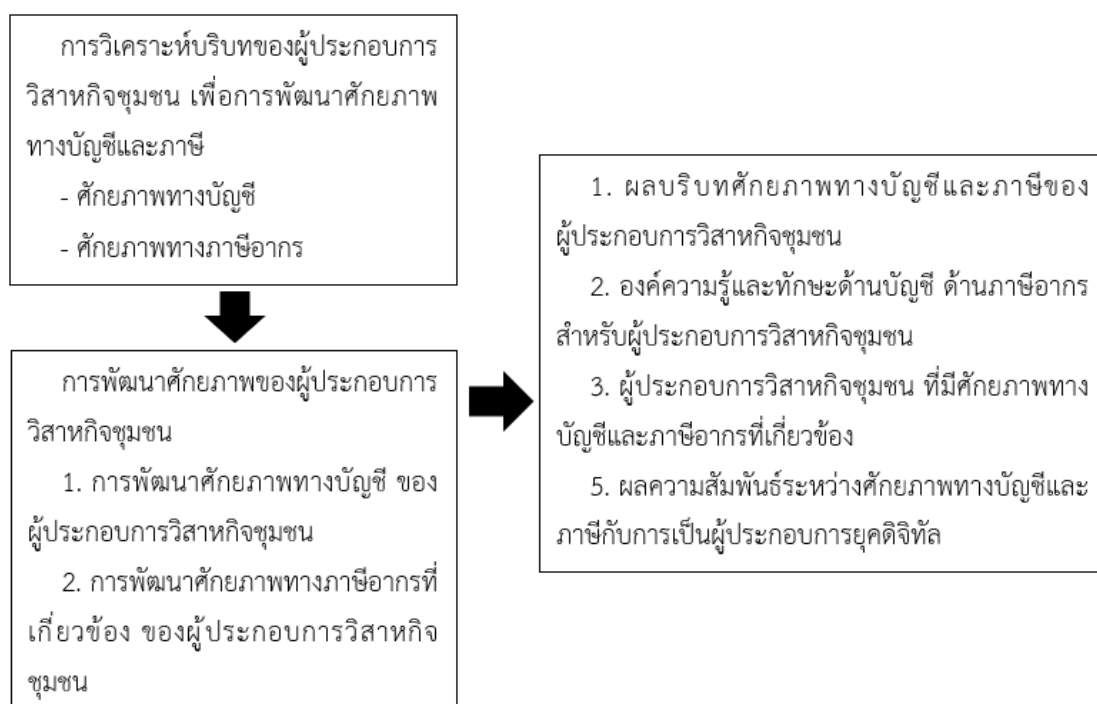
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้มีอำนาจทำการแทน ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีและภาษี ตัวแทนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการทั่วไปที่สนใจ ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย จำนวน 10 กลุ่ม ประกอบด้วย วิสาหกิจชุมชนแพชุมชนบ้านป่าห้าว วิสาหกิจ

ชุมชนแปรรูปอาหารอ่างห้วยดินดำ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมหมู่ 5 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเฟอร์นิเจอร์ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเฟอร์นิเจอร์บ้านน้ำตกพัฒนา วิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บผ้าบ้านโป่ง หมู่ 1 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าและตัดเย็บบ้านโป่ง หมู่ 15 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเฟอร์นิเจอร์บ้านโป่งพัฒนาวิสาหกิจชุมชนปั่นตอเฟอร์นิเจอร์บ้านโป่งชัย และวิสาหกิจชุมชนผลิตและแปรรูปพืชผักสวนครัวและผลไม้ ไร่นาตะวัน (องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งก่อ, 2566) รวมทั้งสิ้น 50 คน คัดเลือกประชากรที่ศึกษาจากความสมัครใจของผู้เข้าร่วมดำเนินโครงการ

3. ขอบเขตด้านสถานที่ศึกษา

พื้นที่ที่ใช้ดำเนินการวิจัย ตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาองค์ความรู้ หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่เน้นไปที่การเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ หรือทักษะต่าง ๆ ที่สามารถเสริมสร้างหรือเพิ่มเติมความรู้ใหม่ให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน โดยมุ่งเน้นการศึกษา การเรียนรู้ หรือการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาความรู้ที่มีอยู่ให้ก้าวข้ามไปสู่ระดับที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะทางด้านบัญชี ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ และ 2) การพัฒนาองค์ความรู้ด้านภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมเสียภาษีให้ถูกต้อง ครบถ้วน และใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี

ความรู้ด้านบัญชี หมายถึง องค์ความรู้และทักษะทางบัญชีที่มีความจำเป็นต่อการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนยุคใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ ประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์รายการค้าหรือรายการทางบัญชี (2) การวิเคราะห์เอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการลงบัญชี (3) การบันทึกรายการในสมุดบัญชี และ (4) การวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีด้านต้นทุนและผลตอบแทน

ความรู้ด้านภาษี หมายถึง องค์ความรู้และทักษะทางด้านภาษีอากรที่มีความจำเป็นต่อการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนยุคใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ ประกอบด้วย (1) หน้าที่การเสียภาษี (2) ประเภทของเงินได้ (3) ค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และสิทธิประโยชน์ทางภาษี (4) วิธีการคำนวณภาษีและยื่นแบบแสดงรายการ และ (5) ภาษีอื่นที่เกี่ยวข้อง

ผู้ประกอบการยุคใหม่ หมายถึง ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนที่มีองค์ความรู้และทักษะทางด้านบัญชี ด้านภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ (1) ด้านบัญชี มีองค์ความรู้และทักษะการวิเคราะห์รายการค้าหรือรายการทางบัญชี การวิเคราะห์เอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการลงบัญชี การบันทึกรายการในสมุดบัญชี และการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีด้านต้นทุนและผลตอบแทน (2) ด้านภาษี มีองค์ความรู้และทักษะด้านหน้าที่การเสียภาษี ประเภทของเงินได้ ค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และสิทธิประโยชน์ทางภาษี วิธีการคำนวณภาษีและยื่นแบบแสดงรายการ และภาษีอื่นที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับบริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านสังคมและทรัพยากรมนุษย์
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ 4 และเป้าหมายที่ 8
3. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน
4. ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรของวิสาหกิจชุมชน
5. ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน
6. ทักษะสำคัญทางบัญชีสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน
7. ความรู้เรื่องภาษีที่สำคัญสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน
8. แนวคิดเกี่ยวกับผู้ประกอบการยุคใหม่
9. แนวคิดเกี่ยวกับการบัญชีและภาษีอากรกับวิสาหกิจชุมชน
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับบริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านสังคมและทรัพยากรมนุษย์

จากการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยในมิติต่าง ๆ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ส่งผลให้ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาความยากจนในภาพรวม และมีแนวโน้มสัดส่วนและจำนวนคนจนในไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ก่อให้เกิดภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ได้ส่งผลให้จำนวนคนจนเพิ่มสูงขึ้น โอกาสในการหลุดพ้นจากกับดักความยากจนเป็นไปได้ยากขึ้น จนมีแนวโน้มที่จะส่งต่อความยากจนข้ามรุ่นไปยังลูกหลาน และยังเป็นการตอกย้ำปัญหาเชิงโครงสร้างของสังคมไทย ทั้งความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการศึกษาและการพัฒนาทักษะแรงงานที่มีคุณภาพ ความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน และบริการสาธารณะ รวมไปถึงการขาดหลักประกันและสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่เพียงพอต่อการสร้างความมั่นคงในชีวิต ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของประเทศในระยะยาวได้

การกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่เท่าเทียมของประเทศไทยก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ทั้งในส่วนของ ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ระหว่างคนจนและคนรวยในระดับสูง

โดยกลุ่มรายได้สูงมีการเติบโตของรายได้ที่สูงขึ้นเร็วกว่ากลุ่มผู้มีรายได้น้อย ในขณะที่ผู้มีรายได้น้อยมีการก่อหนี้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีสาเหตุที่สำคัญส่วนหนึ่งมาจากรูปแบบการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ไม่ทั่วถึงในช่วงที่ผ่านมา อีกทั้งยังพบ ความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ จากการเจริญเติบโตและกระจุกตัวทางเศรษฐกิจในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีปัญหา ความเหลื่อมล้ำในการดำเนินธุรกิจ ระหว่างกิจการที่มีขนาดต่างกันในระดับสูง โดยกิจการรายใหญ่ของไทยที่เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของประเทศก็ยังคงมีความสามารถในการผลิตต่ำกว่าบริษัทข้ามชาติ ขณะที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งมีจำนวนกว่าร้อยละ 99 ของกิจการทั้งหมดและจ้างงานกว่าร้อยละ 70 ของการจ้างงานทั้งหมดในประเทศ กลับมีสัดส่วนมูลค่าต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพียงร้อยละ 34.2 โดยข้อจำกัดในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดย่อมที่ไม่สามารถพัฒนาสู่การเป็นวิสาหกิจขนาดกลางได้ ประกอบด้วย การเข้าถึงเงินทุนเพื่อขยายกิจการ การพัฒนาผลิตภาพและระบบบริหารจัดการ ความเข้มข้นของการใช้เทคโนโลยีหรือการขยายตลาด ทั้งในและต่างประเทศ เป็นต้น สะท้อนถึงปัญหาการขาดความสามารถในการปรับตัวและใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย ทั้งเพื่อเผชิญวิกฤติและเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ในส่วนของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยในภาพรวมมีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องจากผลของการยกระดับสุขภาวะ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา และระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้นตามดัชนีการพัฒนามนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติสะท้อนว่าคนไทยทุกช่วงวัยมีความรู้ความสามารถโดยรวมเพิ่มขึ้น แต่กลับพบว่ามีทักษะด้านการอ่านหรือการศึกษาหาความรู้ลดลง และมีจำนวนเยาวชนที่ไม่ได้เรียนและไม่ได้ทำงานใด ๆ เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ศักยภาพของเยาวชนกลุ่มนี้ไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์และไม่ได้รับการพัฒนา ซึ่งประเด็นด้านการพัฒนาทุนทรัพยากรมนุษย์เชิงคุณภาพเป็นความท้าทายที่สำคัญของไทยมาโดยตลอด

จากการประเมินภาพรวมของบริบทและสถานะของทุนทางสังคมของประเทศไทย บ่งชี้ให้เห็นว่าในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง เพื่อมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการกระจายโอกาส สร้างความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำทั้งในเชิงรายได้ ความมั่งคั่ง เชิงพื้นที่ และโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจ โดยการกระจายการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและเมือง เพื่อกระจายประโยชน์จากความเจริญทางเศรษฐกิจ กระจายโอกาสเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งสร้างความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ และดิจิทัลเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและพื้นที่เมืองเพื่อให้คนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ทั้งการเข้าถึงแหล่งความรู้ แหล่งเงินทุน และสวัสดิการทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางให้มีโอกาสได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนเรื้อรังและป้องกันการส่งต่อความ

ยากจนไปยังลูกหลาน โดยเน้นส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพที่มีคุณภาพแก่เด็กและเยาวชนจากครัวเรือนยากจน พร้อมทั้งพัฒนาหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมที่มีการบูรณาการอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมความมั่นคงในชีวิตให้ทุกคนในสังคมได้รับความคุ้มครองทางสังคมอย่างเหมาะสมเพียงพอ สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้อย่างยั่งยืน ในส่วนของการลดความเหลื่อมล้ำของศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจนั้น ควรมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถแข่งขันได้ และมีการเติบโตที่ยั่งยืน โดยพัฒนาสภาพแวดล้อมให้ผู้ประกอบการไทยสามารถแข่งขันได้อย่างเป็นธรรม อาทิ การสนับสนุนทางเทคโนโลยีและกลไกทางการเงินที่เหมาะสมเพื่อให้เข้าถึงแหล่งทุนได้อย่างทั่วถึง การยกระดับมาตรฐานและพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์และบริการ การเพิ่มการเข้าถึงบริการและการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ รวมถึงการสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยสามารถเชื่อมโยงเข้าสู่เครือข่ายห่วงโซ่คุณค่าระดับโลกได้โดยง่าย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ 4 และเป้าหมายที่ 8

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) คือ แนวทางการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถในการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลัง (Brundtland Report, 1987 อ้างใน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) โดยการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth) ความครอบคลุมทางสังคม (social inclusion) และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (environmental protection) ในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 70 เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2558 ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ประเทศไทยและประเทศสมาชิกสหประชาชาติ รวม 193 ประเทศ ร่วมลงนามรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (2030 Agenda for Sustainable Development) ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาของโลกเพื่อร่วมกันบรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ภายในปี ค.ศ. 2030 โดยกำหนดให้มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป็นแนวทางให้แต่ละประเทศดำเนินการร่วมกัน เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) 17 เป้าหมาย ประกอบไปด้วย 169 เป้าหมายย่อย (SDG Targets) ที่มีความเป็นสากล เชื่อมโยงและเกื้อหนุนกัน และกำหนดให้มี 247 ตัวชี้วัด เพื่อใช้ติดตามและประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนา โดยสามารถจัดกลุ่ม SDGs ตามปัจจัยที่เชื่อมโยงกันใน 5 มิติ (5P) ได้แก่ (1) การพัฒนาคน (People) ให้ความสำคัญกับการขจัดปัญหาความยากจนและความหิวโหย และลดความเหลื่อมล้ำ ในสังคม (2) สิ่งแวดล้อม (Planet) ให้

ความสำคัญกับการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศเพื่อพลเมืองโลกรุ่นต่อไป (3) เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและสอดคล้องกับธรรมชาติ (4) สันติภาพและความยุติธรรม (Peace) ยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีสังคมที่สงบสุข และไม่แบ่งแยก และ (5) ความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

1. เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2565)

การศึกษาเป็นฟันเฟืองที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ การเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึงจะช่วยยกระดับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ปิดช่องว่างทางสังคม สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 4 มุ่งเน้นสร้างหลักประกันว่าเด็กทั้งชายและหญิงสามารถเข้าถึงการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาโดยไม่มีค่าใช้จ่ายเยาวชนและผู้ใหญ่สามารถเข้าถึงการฝึกอบรมทักษะอาชีพในราคาที่เหมาะสมอย่างเท่าเทียมกันสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการ ขจัดความไม่เสมอภาคทางเพศและความเหลื่อมล้ำ ตลอดจนบรรลุการเข้าถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพอย่างถ้วนหน้า

2. เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน (ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2565)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 8 มุ่งส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนผ่านการยกระดับผลิตภาพแรงงานและการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการผลิต โดยการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเป็นผู้ประกอบการ การสร้างงาน รวมถึงการดำเนินนโยบายเพื่อขจัดปัญหาแรงงานผิดกฎหมาย แรงงานทาส และการค้ามนุษย์ ซึ่งจะนำไปสู่การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคนภายใน ปี 2573

แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ต่อมาวิสาหกิจชุมชนได้กลายมาเป็นนโยบายของรัฐบาล ในการแก้ปัญหาภาพรวมของประเทศเนื่องจากวิสาหกิจชุมชนเป็นการประกอบการเพื่อการจัดการทุนของชุมชน โดยคนในชุมชนอย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน

และระหว่างชุมชน นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชนยังเป็นองค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน สร้างรากฐานที่มั่นคงให้ประเทศ ให้ได้รับการส่งเสริมความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพของเกษตรกรให้สูงขึ้นและส่งเสริมให้เกิดระบบเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองลดการพึ่งพาการนำเข้า อันเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบยั่งยืนของประเทศ และสามารถพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการของหน่วยธุรกิจที่สูงขึ้น (พงศ์พันธุ์ เจริญทรัพย์ และคณะ, 2550 อ้างถึงใน รัชพล ยรรยง และคณะ, 2561) วิสาหกิจชุมชน ถือเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน ซึ่งเป็นการพัฒนาจากฐานราก คือ เริ่มที่ชุมชนและบริหารโดยชุมชน ซึ่งการจัดการโดยชุมชนจะช่วยสร้างความผูกพันในถิ่นที่อยู่อาศัย ช่วยลดการออกไปทำงานต่างถิ่น เนื่องจากสามารถสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้ (วนัสรา จันทร์กมล, 2563)

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมุ่งประกอบการโดยนำวัตถุดิบ ทรัพยากร และภูมิปัญญาของชุมชนมาสร้างสรรค์ผลผลิต ซึ่งประกอบการของวิสาหกิจชุมชนนั้น อาจประกอบด้วย การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพมาขาย การรวบรวมผลผลิต ผลิภัณฑ์ของสมาชิกเพื่อจัดการขายต่อไป และการแปรรูปผลผลิต โดยในส่วนของ การแปรรูปผลผลิตนี้เป็น การดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการผลิตที่มีความหลากหลายตามความถนัด และสภาพทรัพยากรในแต่ละท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชนที่จัดตั้งขึ้นมาจะต้องทำบัญชีและจัดการเรื่องภาษีตามที่กฎหมายกำหนด

ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรของวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน (กรมสรรพากร, 2548) เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มคนตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป ร่วมกันลงทุนทำกิจการร่วมกันเพื่อแสวงหาและแบ่งปันกำไร ซึ่งในทางภาษีจะถือว่าเป็นลักษณะการดำเนินงานในรูปแบบของคณะบุคคล คณะบุคคลเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเสมือนเป็นบุคคลธรรมดา 1 คน และผู้มีหน้าที่ยื่นแบบในนามคณะบุคคลคือผู้จัดการคณะบุคคลนั้น คือ ผู้จัดการคณะบุคคลนั้น โดยคณะบุคคลจะต้องรวมรวมรายได้จากการประกอบกิจการที่เกิดขึ้นระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคม แล้วหักด้วยรายจ่ายที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาเดียวกัน ซึ่งถ้าวิสาหกิจชุมชนมีการจัดทำบัญชีเป็นระบบก็สามารถหักด้วยค่าใช้จ่ายจริงตามจำเป็นและสมควรได้ แต่ถ้าวิสาหกิจชุมชนไม่ได้จัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ ก็สามารถหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ในอัตราร้อยละที่กำหนดโดยกฎหมาย

1. รูปแบบการเสียภาษีของวิสาหกิจชุมชน

เมื่อวิสาหกิจชุมชนมีการประกอบการเกิดรายได้ วิสาหกิจชุมชนก็จะมีภาระภาษีเงินได้ โดยถ้าวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินการในรูปแบบคณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญ วิสาหกิจชุมชนนั้นก็จะมีภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แต่ถ้าวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินการในรูปแบบของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล วิสาหกิจชุมชนดังกล่าวจะมีภาระภาษีเงินได้นิติบุคคล

2. ภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับวิสาหกิจชุมชน

หากวิสาหกิจชุมชนใด ทั้งที่เป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล มีรายได้เกินกว่า 1.8 ล้านบาท ต่อปี จะต้องจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยวิสาหกิจชุมชนดังกล่าวจะต้องยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และมีหน้าที่เรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการและออกใบกำกับภาษีพร้อมจัดทำรายงานต่าง ๆ

3. ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย สำหรับวิสาหกิจชุมชน

ในบางกรณีเมื่อวิสาหกิจชุมชนได้รับเงินได้บางประเภท เงินได้ดังกล่าวอาจถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ซึ่งวิสาหกิจชุมชนที่ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย สามารถนำภาษีที่ถูกหักไว้แล้วดังกล่าว มาหักออกในการคำนวณภาษีเมื่อยื่นแบบตอนครึ่งปีหรือสิ้นปี ในทางกลับกันกรณีวิสาหกิจชุมชนอยู่ในรูปแบบนิติบุคคล เมื่อวิสาหกิจชุมชนมีการจ่ายเงินได้บางประเภท ก็อาจต้องทำหน้าที่เป็นผู้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย และนำส่งเงินภาษีแก่กรมสรรพากรด้วย

4. การยื่นภาษีสำหรับวิสาหกิจชุมชน (ยลวรรณ จิรวรรณเดช, 2565)

วิสาหกิจชุมชนต้องยื่นคำร้องขอมีเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของวิสาหกิจชุมชน ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่ หรือสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา ที่วิสาหกิจชุมชนมีภูมิลำเนาตั้งอยู่ โดยการนำส่งภาษีนั้นแยกตามรูปแบบของธุรกิจ 2 รูปแบบ ดังนี้

4.1 บุคคลธรรมดา (ไม่ใช่นิติบุคคล) นำส่งภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยคำนวณภาษีจากเงินได้สุทธิ $\times$ อัตราภาษี (5-35%) ซึ่งเงินได้สุทธิตำหนดจาก เงินได้ หักด้วยค่าใช้จ่าย (ตามจริงหรือแบบเหมา) ถ้าเลือกที่จะหักค่าใช้จ่ายตามจริง จะต้องทำบัญชีและมีเอกสารประกอบด้วย

4.2 นิติบุคคล นำส่งภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยคำนวณจากกำไรสุทธิทางภาษี $\times$ อัตราภาษี (สูงสุด 20%) ซึ่งกำไรสุทธิทางภาษีจะคำนวณได้ก็ต่อเมื่อเราทำบัญชีตามกฎหมายเท่านั้น

5. สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับวิสาหกิจชุมชน (ยลวรรณ จิรวรรณเดช, 2565)

วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนแล้ว จะได้ยกเว้นภาษีเงินได้พึงประเมิน เฉพาะที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่ไม่ใช่เป็นนิติบุคคล ซึ่งมีรายได้ไม่เกิน 1,800,000 บาท ตามกฎกระทรวงการคลัง ฉบับที่ 371 (พ.ศ. 2563) ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2563 ซึ่งออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ระยะเวลาในการยกเว้นภาษี ขยายออกไปจนถึง 31 ธันวาคม 2568

ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน

การธุรกิจจะสามารถประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ถูกต้องและทันเวลา ซึ่งงานบริหารงานของผู้ประกอบการคือการวางแผน ควบคุมการทำงานและการตัดสินใจ ดังนั้นผู้ประกอบการจึงต้องมีข้อมูลที่ดีเพื่อประกอบการพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ และข้อมูลทางการบัญชี เช่น ผลการดำเนินงาน ฐานะการเงินของกิจการ ความสามารถในการทำกำไรของแผนกหรือของสินค้าแต่ละประเภท ต้นทุนต่อหน่วย การกำหนดราคาขาย การกำหนดจุดคุ้มทุน ฯลฯ ล้วนแล้วเป็นข้อมูลทางบัญชีและการเงินที่มีความหมายต่อการบริหารธุรกิจ ซึ่งปกติผู้ประกอบการจะต้องทราบข้อมูลทางการบัญชีที่ถูกต้อง เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินธุรกิจในอนาคต ควบคุมปัจจัยต่าง ๆ และตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายองค์กรได้อย่างมั่นใจ (สุพจน์ ปานน้อย, 2565)

ข้อกำหนดเรื่องทำบัญชีจะแบ่งตามรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน แบ่งเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้ (ยลวรรณ จิรวรรณ, 2565)

บุคคลธรรมดา (ไม่ใช่นิติบุคคล) กฎหมายไม่ได้บังคับให้ทำบัญชีและมีการเงินส่งทุกปี แต่หากต้องการใช้ค่าใช้จ่ายคำนวณภาษีตามจริงก ต้องทำบัญชีและมีหลักฐานประกอบ

นิติบุคคล กฎหมายบังคับให้นิติบุคคลทำบัญชีและนำส่งงบการเงินเป็นประจำทุกปี

1. การปฏิบัติเบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2564) แนวทางในการปฏิบัติเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการด้านการเงินการบัญชีของวิสาหกิจชุมชน มีดังนี้

1.1 การมอบหมายหน้าที่ด้านการเงินการบัญชี วิสาหกิจชุมชนควรมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบงานด้านการเงิน 1 คน และงานด้านบัญชี 1 คน เพื่อเป็นการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชีที่ดี

1.2 การจัดทำเอกสารการรับเงิน ทุกครั้งที่วิสาหกิจชุมชนได้รับเงิน ไม่ว่าจะเป็นการรับเงินรายการใด ๆ ต้องจัดทำเอกสารการรับเงิน คือ ใบเสร็จรับเงินของวิสาหกิจชุมชน และให้ผู้รับเงินลงลายมือชื่อรับเงินด้วยทุกครั้ง สำหรับการใช้ออกเอกสารการรับเงินให้ใช้เรียงตามลำดับเลขที่และใช้ต่อเนื่องไปจนกว่าจะหมดเล่มนั้น ๆ จึงจะขึ้นเล่มใหม่ต่อไป

1.3 การจัดทำเอกสารการจ่ายเงิน การจ่ายเงินทุกครั้ง วิสาหกิจชุมชนต้องขอใบเสร็จรับเงินจากผู้ขาย หรือในกรณี ผู้รับเงินไม่มีใบเสร็จรับเงิน เช่น การจ่ายค่าพาหนะ ให้ผู้รับเงินจัดทำใบเบิกเงินของวิสาหกิจชุมชน โดยระบุรายละเอียดการจ่ายเงิน พร้อมทั้งให้ผู้รับเงินและผู้จ่ายเงินลงลายมือชื่อรับเงินในใบเบิกเงินด้วย

1.4 วิสาหกิจชุมชน ต้องจัดทำบัญชีทุกวันที่มีรายการเงิน ทุกวันที่มีรายการรับ - จ่ายเงินเกิดขึ้น วิสาหกิจชุมชนต้องนำข้อมูลจากเอกสาร การรับ - จ่ายเงินมาบันทึกไว้ในสมุดบัญชีต่าง ๆ ให้ครบถ้วน

1.5 การเก็บรักษาเงิน เอกสารการรับ - จ่ายเงิน และสมุดบัญชี

1.5.1 วิสาหกิจชุมชนควรเก็บรักษาเงินสดไว้เพียงเท่าที่จำเป็นต้องใช้จ่ายส่วน ที่เกินความต้องการควรนำฝากธนาคาร การเก็บรักษาควรมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบและเก็บรักษาไว้ในที่มั่นคงปลอดภัย

1.5.2 สมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร และสมุดบัญชี ต้องเก็บรักษาไว้ในที่มั่นคงปลอดภัย

1.5.3 เอกสารการรับ - จ่ายเงิน ต้องเก็บเข้าแฟ้มไว้ โดยจัดเรียงตามลำดับวันที่ เดือน พ.ศ. เพื่อสะดวกในการค้นหาและตรวจสอบ

2. การจัดทำบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชน

ในการจัดทำบัญชีของกิจการจำเป็นต้องอาศัยเอกสาร หลักฐานที่เชื่อถือได้เพื่อบันทึกรายการค่าที่เกิดขึ้นจนกระทั่งประมวลผลเพื่อนำเสนองบการเงิน และวิสาหกิจชุมชนควรจัดทำบัญชีตามข้อกำหนด ดังนี้

2.1 ให้วิสาหกิจชุมชนบันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง

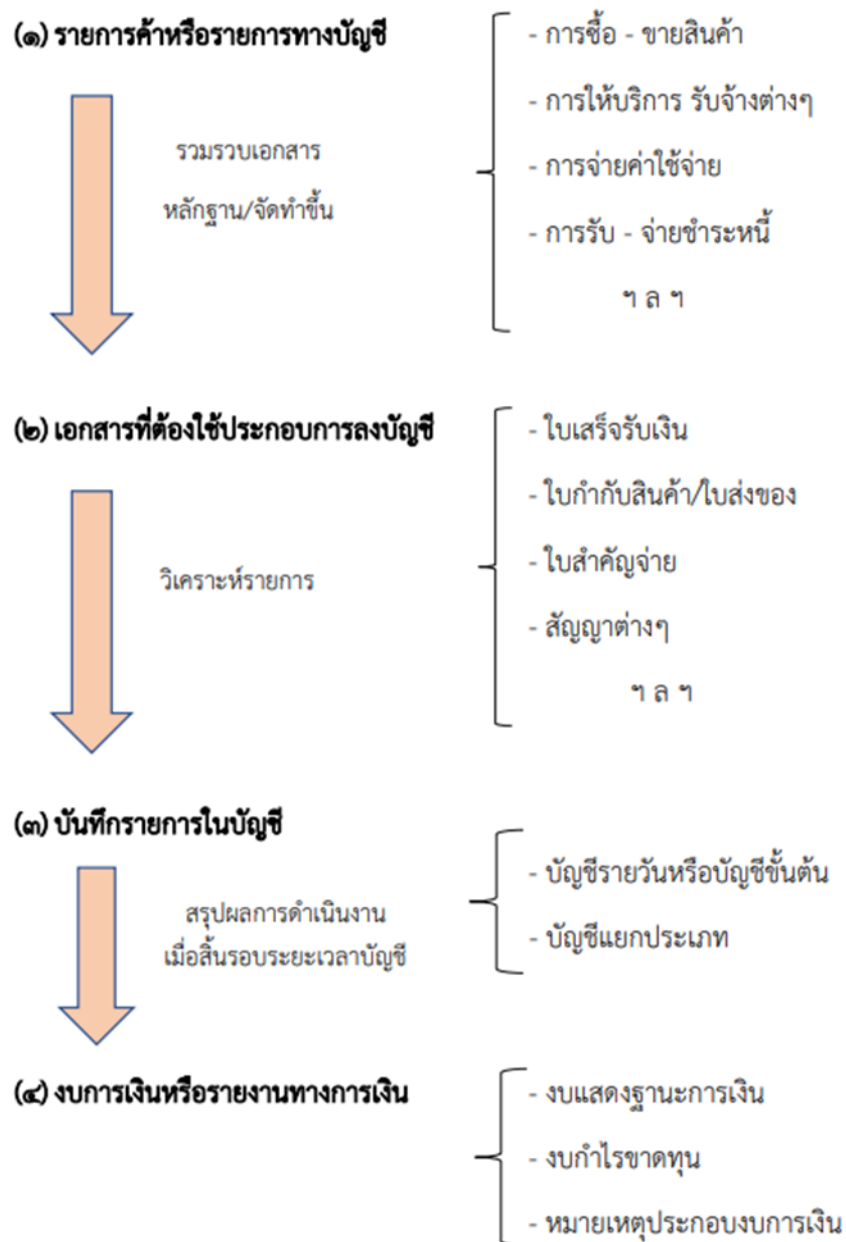
2.2 ให้วิสาหกิจชุมชนบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับเงินสดในวันที่เกิดรายการนั้นสำหรับรายการอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับเงินสดให้บันทึกรายการบัญชีภายใน 3 วัน นับแต่วันที่เกิดรายการ

2.3 การบันทึกรายการบัญชีในสมุดบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่สมบูรณ์และครบถ้วน

2.4 ให้วิสาหกิจชุมชน เก็บรักษาสมุดบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้นาน้อยกว่า 5 ปี

3. ขั้นตอนในการจัดทำบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2564)

ในการจัดทำบัญชีของกิจการจำเป็นต้องอาศัยเอกสาร หลักฐานที่เชื่อถือได้เพื่อบันทึกรายการค่าที่เกิดขึ้นจนกระทั่งประมวลผลเพื่อนำเสนองบการเงิน ซึ่งสามารถสรุปขั้นตอนการจัดทำรายงานทางการเงิน ได้ดังนี้

ภาพที่ 2 สรุปขั้นตอนการจัดทำรายงานทางการเงินสำหรับวิสาหกิจชุมชน

ที่มา: กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2564

ทักษะสำคัญทางบัญชีสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

ทักษะสำคัญทางบัญชีสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน มีดังนี้ (เอกรินทร์ แสงธรรมรัตน์, 2565)

1. มีทักษะด้านการทำงานบัญชีแต่ละระบบเป็นอย่างดี เช่น ระบบซื้อ-ขาย การจัดการคลัง การทำงานด้านบัญชีนั้นจะมีอยู่หลายส่วน แต่ละส่วนทำงานแยกกันเป็นระบบ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนบรรลุเป้าหมายได้อย่างไร้อุปสรรคปัญหา ทักษะแต่ละด้านในการบัญชีจึงสำคัญมาก ทั้งการดูแลระบบซื้อ ระบบขาย ระบบสินค้าคงคลัง ระบบการผลิต ระบบบัญชี ระบบภาษี หากขาดทักษะในระบบใดระบบหนึ่งไปก็อาจทำให้ไม่สามารถทำงานด้านบัญชีได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ผู้ประกอบการทุกคนจึงควรศึกษาให้เข้าใจงานบัญชีอย่างรอบด้าน เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็วขึ้น

2. มีทักษะด้านกระบวนการทำบัญชี การบันทึก ลงข้อมูลบัญชี หากเราต้องการทำธุรกิจให้ก้าวหน้าและมีผลกำไร การบันทึกข้อมูลบัญชีอย่างถูกต้องนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ข้อมูลตัวเลขค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งต้นทุน ค่าดำเนินงาน รายได้ ผลกำไร ผลตอบแทนธุรกิจ ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้เราเห็นผลลัพธ์ของการทำธุรกิจได้ชัดเจนขึ้น สะดวกต่อการวางแผนงานต่าง ๆ ในอนาคต

3. มีทักษะในการวิเคราะห์และบริหารค่าใช้จ่ายอย่างเหมาะสม เมื่อมีการทำบัญชีแล้ว ข้อมูลที่ถูกบันทึกไว้ในบัญชีจะเป็นแนวทางที่ช่วยให้บริหารจัดการค่าใช้จ่ายได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนควรมีทักษะความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นอย่างดีด้วย จึงจะช่วยให้เราข้อมูลทางบัญชีไปใช้ได้อย่างเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ยังมีทักษะการวิเคราะห์และการบริหารค่าใช้จ่ายมากเท่าไร โอกาสที่ธุรกิจจะเจริญเติบโตไปได้ไกลก็มีมากเท่านั้น

4. มีทักษะด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชี ความรู้ด้านกฎหมายเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการทำธุรกิจ ยิ่งเป็นการทำบัญชีด้วยแล้ว หากลงข้อมูลผิดพลาดก็อาจเป็นผลเสียต่อวิสาหกิจชุมชนอย่างไม่ตั้งใจขึ้นมาได้ ผู้ประกอบการที่ดีต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายด้านบัญชีบ้าง เพื่อให้สามารถจัดการการทำบัญชีได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย กรณีที่มีการทำรายงานการจัดซื้อ การขาย การจ่ายภาษี นักบัญชีที่มีทักษะนี้ก็จะสามารถทำงานได้อย่างไม่มีปัญหา

5. มีทักษะในการบริหารจัดการและประสานงานที่ข้องเกี่ยวกับการทำบัญชี การทำบัญชีเป็นงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับการทำงานหลายด้าน หากขาดทักษะการบริหารหรือการประสานงานแล้ว การจะดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพก็จะเป็นไปได้ยาก ดังนั้น ผู้ประกอบการ

ทุกคนจึงควรมีทักษะในด้านนี้ให้มากๆ เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินงานได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานบัญชีเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้วิสาหกิจชุมชนบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดปัญหาการขาดทุน ป้องกันการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า ช่วยให้การดำเนินงานมีความเหมาะสมมากขึ้น ช่วยให้การดูแลด้านการซื้อ-ขาย การจัดการคลัง การจ่ายภาษี มีการดำเนินงานที่ดีถูกต้องตามกฎหมาย ช่วยลดปัญหาความขัดแย้ง เมื่อมีทักษะเหล่านี้ครบถ้วนแล้ว ธุรกิจก็จะเจริญเติบโตและก้าวหน้าอย่างมั่นคงได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น ผู้ประกอบการควรมีทักษะเบื้องต้นทางบัญชี เกี่ยวกับทักษะด้านการทำบัญชีแต่ละระบบเป็นอย่างดี เช่น ระบบซื้อ-ขาย การจัดการคลัง ทักษะด้านกระบวนการทำบัญชี การบันทึก ลงข้อมูลบัญชี ทักษะในการวิเคราะห์และบริหารค่าใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ทักษะด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชี ทักษะในการบริหารจัดการและประสานงานที่ข้องเกี่ยวกับการทำบัญชี เมื่อผู้ประกอบการมีทักษะเหล่านี้ ย่อมสามารถจัดวางระบบบัญชีให้กับองค์กรของตัวเอง ซึ่งการวางระบบที่ดีจะป้องกันการทุจริตได้ ทำให้การทำงานมีความคล่องตัวได้มากขึ้น และการทำงานของกิจการเป็นไปตามวัตถุประสงค์องค์กรที่วางไว้

ความรู้เรื่องภาษีที่สำคัญสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

ความรู้เรื่องภาษีที่สำคัญสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน มีดังนี้ (กรมสรรพากร, 2563)

1. ความรู้เกี่ยวกับผู้มีหน้าที่และหน้าที่ในการเสียภาษี ใครมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ เมื่อมีเงินได้เกิดขึ้นแล้วผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะต้องทำอย่างไร และผู้ที่มีเงินได้เกิดขึ้นในระหว่างปีภาษีมีหน้าที่ต้องยื่นแบบฯ เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทุกกรณีหรือไม่
2. ความรู้เกี่ยวกับประเภทของเงินได้ เงินได้อะไรบ้างที่ต้องเสียภาษี เงินได้อันเป็นเหตุให้ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีมาจากแหล่งใดบ้าง ประเภทเงินได้ที่ต้องเสียภาษี ประเภทเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษี
3. ความรู้เกี่ยวกับค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษี และสิทธิประโยชน์ทางภาษี
4. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการคำนวณภาษีเงินได้ประจำปีและสิ้นปี กำหนดเวลายื่นแบบ วิธีการชำระภาษี และอัตราภาษี
5. ความรู้เกี่ยวกับภาษีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีการขายของออนไลน์ และการวางแผนภาษี เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับผู้ประกอบการยุคใหม่

ผู้ประกอบการยุคใหม่ (New Entrepreneur) และธุรกิจเริ่มต้น (Startup) มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่กลุ่มธุรกิจดังกล่าวจะต้องสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบของธุรกิจให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับสถานการณ์ด้านการแข่งขันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2562) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium-sized Enterprises: SMEs) ที่เป็นเสาหลักค้ำจุนเศรษฐกิจภายในประเทศ ผู้ประกอบการในภาคส่วนนี้จำเป็นต้องได้รับการเรียนรู้ เสริมสร้างทักษะด้านบัญชีและภาษี การจัดการบริหาร การวางแผนหรือการออกแบบผลิตภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์ โดยมีภาครัฐทำหน้าที่เป็นตัวกลางประสานความช่วยเหลือ สนับสนุนผู้ประกอบการในด้านความรู้ ด้านการจัดหาเงินทุน การยืดหยุ่นกฎหมายหรือเอื้อเพื่อสิทธิประโยชน์ด้านธุรกิจ การหาช่องทางทางการตลาด การจัดหาผู้เชี่ยวชาญหรือที่ปรึกษาในด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งเชื่อมโยงผู้ประกอบการเข้าด้วยกันเป็นเครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (ทิบดี ทัททกรณ์ และธีระวัฒน์ จันทิก, 2560)

ทักษะที่จำเป็นกับการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนยุคใหม่

ธุรกิจจะสามารถประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ถูกต้องและทันเวลา ซึ่งทักษะหรืองานบริหารงานของผู้ประกอบการยุคใหม่คือการวางแผน ควบคุมการทำงานและการตัดสินใจ ดังนั้นผู้ประกอบการยุคใหม่จึงต้องมีข้อมูลที่ดีเพื่อประกอบการพิจารณาในเรื่องต่างๆ และข้อมูลทางการเงิน เช่น ผลการดำเนินงาน ฐานะการเงินของกิจการ ความสามารถในการทำกำไรของแผนกหรือของสินค้าแต่ละประเภท ต้นทุนต่อหน่วย การกำหนดราคาขาย การกำหนดจุดคุ้มทุน ฯลฯ ล้วนแล้วเป็นข้อมูลทางบัญชีและการเงินที่มีความหมายต่อการบริหารธุรกิจ ซึ่งปกติผู้ประกอบการจะต้องการทราบข้อมูลทางการเงินที่ถูกต้อง เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินธุรกิจในอนาคต ควบคุมปัจจัยต่างๆ และตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายองค์กรได้อย่างมั่นใจ (สุพจน์ ปานน้อย, 2565) และอีกทักษะหนึ่งที่สำคัญต่อผู้ประกอบการยุคใหม่ คือ ทักษะด้านภาษีอากร เช่น มีความรู้เกี่ยวกับผู้มีหน้าที่และหน้าที่ในการเสียภาษี มีความรู้เกี่ยวกับประเภทของเงินได้ มีความรู้เกี่ยวกับค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษี และสิทธิประโยชน์ทางภาษี มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการคำนวณภาษีเงินได้ครั้งปีและสิ้นปี กำหนดเวลายื่นแบบ วิธีการชำระภาษี และอัตราภาษี และมีความรู้เกี่ยวกับภาษีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีการขายของออนไลน์ และการวางแผนภาษี เป็นต้น โดยการเสียภาษีอากรจะใช้ข้อมูลทางการเงินมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน เป็นข้อมูลเริ่มต้นในการจัดเก็บภาษีอากร และเอกสาร (2565) ยังพบว่า ปัจจัยด้านบทบาทของผู้บริหารด้านบัญชีและด้านกระบวนการจัดการบัญชีของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการวางแผนภาษีอากรของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ดังนั้นผู้ประกอบการยุคใหม่

จึงจำเป็นต้องมีทักษะด้านบัญชีควบคู่ไปกับทักษะด้านภาษีอากร และจำเป็นต้องก้าวทันความสลับซับซ้อนของโลกธุรกิจเช่นกัน

แนวคิดเกี่ยวกับการบัญชีและภาษีอากรกับวิสาหกิจชุมชน

การบัญชีกับวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ต่อมาวิสาหกิจชุมชนได้กลายมาเป็นนโยบายของรัฐบาล ในการแก้ปัญหาภาพรวมของประเทศ วิสาหกิจชุมชน ถือเป็นหนึ่งในธุรกิจที่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน ซึ่งเป็นการพัฒนาจากฐานราก คือ เริ่มที่ชุมชนและบริหารโดยชุมชน ซึ่งการจัดการโดยชุมชนจะช่วยสร้างความผูกพันในถิ่นที่อยู่อาศัย ช่วยลดการออกไปทำงานต่างถิ่น เนื่องจากสามารถสร้างรายได้สร้างอาชีพให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้ (วันสรา จันทร์กมล, 2563) โดยวิสาหกิจชุมชนต้องปฏิบัติตามแนวทางในการจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงิน สำหรับวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้สามารถปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบงานด้านการเงิน 1 คน และงานด้านบัญชี 1 คน เพื่อเป็นการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชีที่ดี จัดทำเอกสารการรับเงิน จัดทำเอกสารการจ่ายเงิน จัดทำบัญชีทุกวันที่มีรายการเงินการบันทึกรายการบัญชีในสมุดบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่สมบูรณ์และครบถ้วน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2567) ดังนั้นผู้ประกอบการควรมีทักษะเบื้องต้นทางบัญชี เกี่ยวกับทักษะด้านการทำบัญชีแต่ละระบบเป็นอย่างดี เช่น ระบบซื้อ-ขาย การจัดการคลัง ทักษะด้านกระบวนการทำบัญชี การบันทึก ลงข้อมูลบัญชี ทักษะในการวิเคราะห์และบริหารค่าใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ทักษะด้านกฎหมายที่เกี่ยวกับการทำบัญชี ทักษะในการบริหารจัดการและประสานงานที่ข้องเกี่ยวกับการทำบัญชี เมื่อผู้ประกอบการมีทักษะเหล่านี้ ย่อมสามารถจัดวางระบบบัญชีให้กับองค์กรของตัวเอง ซึ่งการวางระบบที่ดีจะป้องกันการทุจริตได้ ทำให้การทำงานมีความคล่องตัวได้มากขึ้น และการทำงานของกิจการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ (เอกรินทร์ แสงธรรมรัตน์, 2565) ซึ่งปกติแล้วผู้ประกอบการจะต้องทราบข้อมูลทางการเงินบัญชีที่ถูกต้อง เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินธุรกิจในอนาคต ควบคุมปัจจัยต่าง ๆ และตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายองค์กรได้อย่างมั่นใจ (สุพจน์ ปานน้อย, 2565) จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยกำหนดการพัฒนาความรู้ทางด้านบัญชี สำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย การวิเคราะห์รายการค้าหรือรายการทางบัญชี การวิเคราะห์เอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการลงบัญชี การบันทึกรายการในสมุดบัญชี พร้อมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินบัญชีด้านต้นทุนและผลตอบแทน

ภาษีอากรกับวิสาหกิจชุมชน

การประกอบธุรกิจในรูปแบบของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล มีหน้าที่ในการจัดทำบัญชี และเสียภาษีอากรแตกต่างกันออกไป ตามลักษณะการประกอบธุรกิจ ผู้บริหารหรือผู้ประกอบการ ถือว่ามีบทบาทสำคัญในการบริหารธุรกิจ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำที่มีความรู้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน การที่ผู้บริหารมีความรู้ในเรื่องภาษีอากร จะทำให้ดำเนินธุรกิจด้วยความรอบคอบและปฏิบัติตรงตามที่กฎหมายภาษีอากรกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Kuntawong and Utsaha, 2023) และ Permpanitnukul (2018) กล่าวว่า ธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย ควรสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารและฝ่ายบัญชีให้มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับภาษีอากร เพื่อให้การวางแผนภาษีของธุรกิจเป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และสามารถใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้สูงสุดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยความรู้เรื่องภาษีที่สำคัญสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน คือ ความรู้เกี่ยวกับผู้มีหน้าที่และหน้าที่ในการเสียภาษี ใครมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ เมื่อมีเงินได้เกิดขึ้นแล้วผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะต้องทำอย่างไร และผู้ที่มีเงินได้เกิดขึ้นในระหว่างปีภาษีมีหน้าที่ต้องยื่นแบบฯ เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทุกกรณีหรือไม่ ความรู้เกี่ยวกับประเภทของเงินได้ เงินได้อะไรบ้างที่ต้องเสียภาษี เงินได้อันเป็นเหตุให้ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีมาจากแหล่งใดบ้าง ประเภทเงินได้ที่ต้องเสียภาษี ประเภทเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษี ความรู้เกี่ยวกับค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษี และสิทธิประโยชน์ทางภาษี ความรู้เกี่ยวกับวิธีการคำนวณภาษีเงินได้ครึ่งปีและสิ้นปี กำหนดเวลายื่นแบบ วิธีการชำระภาษี และอัตราภาษี ความรู้เกี่ยวกับภาษีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีการขายของออนไลน์ และการวางแผนภาษี เป็นต้น (กรมสรรพากร, 2563) จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยกำหนดการพัฒนาความรู้ทางด้านภาษีอากร สำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย หน้าที่การเสียภาษี ประเภทของเงินได้ ค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และสิทธิประโยชน์ทางภาษี วิธีการคำนวณภาษีและยื่นแบบแสดงรายการ และภาษีอื่นที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศุภพิชญ์ บุญก่อ และคณะ (2562) ศึกษา การพัฒนาความรู้ทางการบัญชีวิสาหกิจชุมชน กลุ่มจักสานเตยปาหนัน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวัดระดับความรู้ในการจัดทำบัญชีทั้งก่อนและหลังการอบรมให้ความรู้เชิงปฏิบัติการ 2) เพื่อวัดระดับความคิดเห็นการใช้งานของคู่มือการจัดทำบัญชี โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ด้วยการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มฯ จำนวน 45 คน ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สมาชิกกลุ่มเกษตรกรจักสานใบเตยปาหนัน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

คือ แบบทดสอบวัดความรู้ทางการบัญชีและแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มทำให้พบว่า วิสาหกิจชุมชนยังไม่มีระบบบันทึกการจ่ายเงิน การรับเงินเพียงแค่เก็บเอกสารไว้สำหรับคิดต้นทุนสินค้าที่จะขายเท่านั้นทำให้ข้อมูลไม่ครบถ้วนและไม่มีการจัดทำคลังสินค้า ไม่มีระบบขาย ไม่มีระบบซื้อ ขาดการบันทึกบัญชี จากข้อมูลดังกล่าว ส่งผลให้การบันทึกบัญชีผิดพลาด กระทบต่อการรับรู้รายการที่ถูกต้องของสินทรัพย์หนี้สิน ทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ทำให้งบการเงินผิดพลาด ผู้วิจัยจึงได้มีการพัฒนาคู่มือการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานใบเตยปาหนัน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ขึ้น คู่มือการจัดทำบัญชีประกอบด้วย 5 เล่ม สมุดบัญชีซื้อสินค้า สมุดบัญชีขายสินค้า สมุดบัญชีรับเงิน สมุดบัญชีจ่ายเงิน และสมุดบัญชีคุมสินค้า หลังจากนั้นได้นำคู่มือการจัดทำบัญชีดังกล่าวไปให้ความรู้เชิงปฏิบัติการแก่สมาชิกกลุ่มและวัดระดับความรู้ในการจัดทำบัญชี ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ โดยทดสอบทั้งก่อนและหลังการให้ความรู้ พบว่าก่อนการให้ความรู้สมาชิกกลุ่มจำนวน 45 คน มีความรู้คะแนนเฉลี่ย 9.57 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้หลังการให้ความรู้พบว่า มีความรู้คะแนนเฉลี่ย 17.34 คะแนน ระดับความรู้เพิ่มสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อวัดระดับความเห็นของสมาชิกต่อการพัฒนาคู่มือการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน พบว่า มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมเฉลี่ย 4.1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, $S.D=0.71$) หัวข้อระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สามารถชี้แจงรายละเอียดการจัดทำงบการเงินให้บุคคลภายนอกเข้าใจได้ รองลงมาคือหัวข้อรายละเอียดแบบฟอร์มเข้าใจง่าย

อรัญญา จินาชาญ และคณะ (2562) ศึกษา การจัดการความรู้ทางการบัญชีเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราชให้ยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การจัดทำบัญชีของกลุ่มผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานทางบัญชีกับการจัดการความรู้ทางการบัญชีสู่การปฏิบัติของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวน 324 ราย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation Coefficient) ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานทางการบัญชี ได้แก่ การบัญชี การจัดทำบัญชี พระราชบัญญัติการบัญชี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าหมวดบททั่วไป อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ หมวดผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ด้านการจัดทำงบการเงิน ด้านการวิเคราะห์รายการค้า หมวดผู้ทำบัญชี ด้านการบันทึกบัญชี ด้านเอกสาร ด้านการบัญชี หมวดบทลงโทษ และหมวดการตรวจสอบอยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการความรู้ทางการบัญชี โดยภาพรวมอยู่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสื่อสารใน

องค์กร อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การวัดผลลัพธ์ของการจัดการความรู้ กระบวนการและเครื่องมือในการจัดการความรู้ การจัดการการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรม การยกย่องชมเชยและการให้รางวัล ด้านฝึกอบรมและการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

ขวัญชนก ห่านนิมิตกุลชัย (2556) ศึกษา แนวปฏิบัติและปัญหาในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสกลนคร มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาแนวปฏิบัติและปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสกลนครที่เข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่อง และนำไปสู่การพัฒนาต้นแบบระบบบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจ 99 กลุ่มตัวอย่าง ภาพรวมจากการสำรวจพบว่า ผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนส่วนมากมีแหล่งความรู้ในการจัดทำบัญชีจากการฝึกอบรม ส่วนใหญ่ยังเลือกวิธีการจดบันทึกบัญชีด้วยมือตามความเข้าใจส่วนตัวมากกว่าการนำระบบคอมพิวเตอร์มาทำฐานข้อมูลการบัญชี งานบัญชีที่ได้จึงไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปและไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ทางธุรกิจได้ ปัญหาหลักในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มสำรวจคือ การขาดทักษะความรู้พื้นฐานด้านการบัญชี และความไม่เป็นเอกภาพของหน่วยงานทั้งหลายที่เข้ามาเกี่ยวข้อง กล่าวคือมีการให้ความรู้และเผยแพร่รูปแบบการทำบัญชีที่หลากหลายตามความถนัดของหน่วยงาน โดยมักไม่สอดคล้องกับพื้นฐานและความต้องการของผู้ใช้ นอกจากนี้ยังขาดกฎและข้อบังคับและผู้รับผิดชอบติดตามการรายงานทางการเงินของโครงการ เป็นเหตุให้เกิดความสับสนจนเกิดข้อผิดพลาดและไม่ให้ความสำคัญต่องานบัญชีในที่สุด ในขณะที่ปัจจัยส่งเสริมที่จำเป็นคือการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาทางการบัญชีเพื่อทำหน้าที่ให้การอบรมเผยแพร่ความรู้ที่เหมาะสมต่อแต่ละชุมชน

สัจวัฒน์ วรโยธา และคณะ (2559) ศึกษา การพัฒนารูปแบบการบัญชีในการบริหารเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมือง บ้านกกไถ ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพลักษณะการประกอบการ แนวทางการจัดทำบัญชี และสภาพปัญหาในการจัดทำบัญชีของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมืองบ้านกกไถ ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร และ 2) พัฒนาและเสนอระบบบัญชีที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการบริหารของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมืองบ้านกกไถ ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะการประกอบการเป็นรูปแบบวิสาหกิจชุมชนเพื่อหารายได้ให้กับครอบครัว มีสภาพปัญหาในการจัดทำบัญชี คือมีคู่มือบัญชีกลุ่มผู้ผลิตหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่ไม่นำมาถือปฏิบัติ เนื่องจากมีความซับซ้อนและมีภาระหน้าในการผลิตสินค้าให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้าทำให้ไม่มีการลงบัญชีตามคู่มือ จะมีเพียงการบันทึกรายรับ-รายจ่ายซึ่งไม่มีการจัดทำอย่าง

เป็นระบบ ไม่มีการอ้างอิงเอกสาร ไม่มีหลักฐานการเบิกจ่ายเงิน ไม่มีการควบคุมปริมาณสินค้า ข้อมูลที่ได้จึงขาดความน่าเชื่อถือและไม่สามารถจัดทำข้อมูลตามความต้องการเพื่อวางแผนและตัดสินใจในการดำเนินงานได้ 2) ระบบบัญชีที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการบริหารควรมีรูปแบบสมุดบัญชีตามเกณฑ์เงินสด รวมทั้งหมด 7 เล่ม ประกอบด้วย สมุดบัญชีเงินสดรับ สมุดบัญชีเงินสดจ่าย สมุดคุมงานระหว่างทำ สมุดคุมสินค้า สมุดคุมวัตถุดิบ สมุดงบต้นทุนการผลิต และสมุดงบรายได้และค่าใช้จ่าย และระดับความเห็นต่อการพัฒนาระบบบัญชีที่พัฒนาร่วมกัน พบว่า ระบบบัญชีมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08, S.D. = 0.49) โดยสมาชิกกลุ่มให้ความเห็นว่าการพัฒนาระบบบัญชีที่เกิดขึ้นมีความเหมาะสมกับกลุ่ม ทำให้ทราบผลการดำเนินงานของกลุ่มอย่างแท้จริง ทำให้สามารถรู้ต้นทุนและกำไร ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มรายได้ให้สมาชิกในกลุ่มได้

อภิวัฒน์ หวังมีชัย (2563) ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมของผู้ประกอบการ SMEs เพื่อรองรับการใช้บริการระบบบัญชีออนไลน์ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านกระบวนการความรู้ ความเข้าใจ และกระบวนการทำงานที่มีขององค์กร ส่งผลต่อความพร้อมใช้บริการระบบบัญชีออนไลน์ของผู้ประกอบการ SMEs ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 400 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและใช้วิธีการทางสถิติแบบพรรณนา ในการแปลผลและนำเสนอ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการ SMEs ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของความรู้ ความเข้าใจ และกระบวนการทำงาน ส่งผลต่อความพร้อมของผู้ประกอบการ SMEs เพื่อรองรับใช้บริการระบบบัญชีออนไลน์ อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อิทธิพลด้านความรู้ ความเข้าใจ และกระบวนการทำงานของผู้ประกอบการ SMEs มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความพร้อมของผู้ประกอบการ SMEs เพื่อรองรับใช้บริการระบบบัญชีออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งด้านกฎหมาย ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านองค์กร และ ด้านผู้ทำบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วรารพร เปรมพาณิชนุกูล (2561) ศึกษา ผลกระทบของความรอบรู้ในการวางแผนภาษีที่มีต่อประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้บริหารฝ่ายบัญชีธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบผลกระทบของความรอบรู้ในการวางแผนภาษีที่มีต่อประสิทธิภาพการวางแผนภาษี และเพื่อทดสอบผลกระทบของการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ในการวางแผนภาษีกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้บริหารฝ่ายบัญชีธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารฝ่ายบัญชีธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย จำนวน 336 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรอบรู้ในการวางแผนภาษี ด้านการรู้ค่าใช้จ่ายที่หัก

ภาษีได้ ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี และด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี มีผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีโดยรวม 2) ความรอบรู้ในการวางแผนภาษี ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี และด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี มีผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษี ด้านความครบถ้วนของระบบภาษี 3) ความรอบรู้ในการวางแผนภาษี ด้านการรู้ค่าใช้จ่ายที่หักภาษีได้ และด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี มีผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษี ด้านการใช้ประโยชน์ด้านภาษีสูงสุด 4) ความรอบรู้ในการวางแผนภาษี ด้านการรู้ค่าใช้จ่ายที่หักภาษีได้ และด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี มีผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษี ด้านการหลีกเลี่ยงโทษปรับ 5) ความรอบรู้ในการวางแผนภาษี ด้านการรู้ค่าใช้จ่ายที่หักภาษีได้ และด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี มีผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษี ด้านการลดการตรวจสอบจากภาครัฐ และ 6) การสนับสนุนจากฝ่ายบริหารมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ในการวางแผนภาษีกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษี โดยรวม ดังนั้น ธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย ควรสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฝ่ายบัญชีให้มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับภาษีอากร เพื่อให้การวางแผนภาษีของธุรกิจเป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วนและสามารถใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้สูงสุดอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงาน

การวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย คณะผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) ทั้งการศึกษาเชิงคุณภาพและการศึกษาเชิงปริมาณ ร่วมทั้งการศึกษาแบบสำรวจร่วมกัน การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยมีเนื้อหา ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้มีอำนาจทำการแทน ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีและภาษี ตัวแทนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการทั่วไปที่สนใจ ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย จำนวน 10 กลุ่ม ประกอบด้วย วิสาหกิจชุมชนแพชุมชนบ้านป่าห้า วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารอ่างห้วยดินดำ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมหมู่ 5 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเฟอร์นิเจอร์ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเฟอร์นิเจอร์บ้านน้ำตกพัฒนา วิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บผ้าบ้านโป่ง หมู่ 1 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าและตัดเย็บบ้านโป่ง หมู่ 15 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเฟอร์นิเจอร์บ้านโป่งพัฒนาวิสาหกิจชุมชนปั่นตอเฟอร์นิเจอร์บ้านโป่งชัย และวิสาหกิจชุมชนผลิตและแปรรูปพืชผักสวนครัวและผลไม้ ไร่นาตะวัน (องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งก่อ, 2566) รวมทั้งสิ้น 50 คน คัดเลือกประชากรที่ศึกษาจากความสมัครใจของผู้เข้าร่วมดำเนินโครงการ

วิธีการเลือกตัวอย่าง

การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงจากผู้มีอำนาจทำการแทน ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีและภาษี ตัวแทนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการทั่วไปที่สนใจ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัด นักพัฒนาชุมชน และผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษานี้ คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ในการเก็บข้อมูล ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้รับผิดชอบด้านบัญชีและภาษี ตัวแทนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการทั่วไปที่สนใจ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้การสนทนากลุ่มย่อย

เพื่อให้ผู้ประกอบการฯ และผู้ที่เข้าร่วมโครงการ เกิดสัมพันธภาพที่ดี ปรึกษาเน้นการพูดคุย ชี้แจงและแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

1. แบบสัมภาษณ์บริบทของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และความรู้เรื่องภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structure interview questionnaire) แบบปลายเปิด (Open)

2. แบบสอบถามความรู้และทักษะด้านบัญชีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และความรู้เรื่องภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ชนิดกึ่งมีโครงสร้าง (Semi structure questionnaire) มีลักษณะเป็นข้อคำถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า ระดับ 5 ชั้น (5 Rating scales)

ส่วนการประชุมกลุ่มถอดบทเรียน เพื่อให้ผู้ที่เข้าร่วมเกิดสัมพันธภาพที่ดี โดยปรึกษาเน้นการพูดคุย ชี้แจงและแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ออกแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการวิจัยมีรายละเอียดในการศึกษาวิจัยดังนี้คือ

1. จัดประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของโครงการวิจัยรวมทั้งการขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป้าหมาย

2. ทีมงานวิจัยวางแผนประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมได้ดำเนินการในแผนงานร่วมกับผู้มีอำนาจทำการแทน ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีและภาษี ตัวแทนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการทั่วไปที่สนใจ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัด นักพัฒนาชุมชน

3. คณะผู้วิจัยศึกษาความเป็นมาของชุมชนพื้นที่เป้าหมายโดยการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลชุมชนด้านต่าง ๆ จากการประชุมกลุ่มย่อย และศึกษาข้อมูลจากหลักฐานที่ปรากฏอยู่ในชุมชน การสังเกตจากสภาพความเป็นจริงและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัด นักพัฒนาชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับบริบทชุมชนในด้านต่าง ๆ

4. คณะผู้วิจัยศึกษาบริบทและการวิเคราะห์บริบทของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เป้าหมายโดยการจัดสนทนากลุ่ม จากนั้นคณะผู้วิจัยจะดำเนินการจัดการสนทนากลุ่ม พิจารณาวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน นำข้อมูลมา และดำเนินสร้างความรู้และความเข้าใจ แก้ไขปัญหาในระดับปฏิบัติการ

5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อเพิ่มความรู้ผ่านการพัฒนาองค์ความรู้ซึ่งมีเป้าหมาย โดยจัดกิจกรรมจำนวน 4 กิจกรรมดังนี้

5.1 กิจกรรมสัมมนากลุ่มย่อยในการวิเคราะห์บริบทของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพัฒนางานด้านความรู้ทางด้านบัญชีและภาษี ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ความรู้เรื่องภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

5.2 กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนางานด้านความรู้และทักษะทางด้านบัญชี ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่

5.3 กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนางานด้านภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมเสียภาษีให้ถูกต้อง ครบถ้วน และใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี สอดคล้องกับประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่

5.4 กิจกรรมเชิงปฏิบัติการ การจัดการความรู้สู่การปฏิบัติ ด้วยการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (การทดลองจัดทำบัญชีและการยื่นภาษีออนไลน์) รวมถึงการประเมินผลและถอดบทเรียน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นการศึกษาวิเคราะห์ ขั้นการสร้างและพัฒนา ขั้นการนำไปใช้ และขั้นการประเมินผล ดังนี้

1. ขั้นการศึกษาวิเคราะห์

1.1 ศึกษาวิเคราะห์สภาพบริบทชุมชน ได้แก่ บริบทของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพัฒนางานด้านความรู้ทางด้านบัญชีและภาษี ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ความรู้เรื่องภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึกที่อาศัยมุมมองพหุบริบทและวัฒนธรรม ด้วยแบบสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ นำสู่การวิเคราะห์ผลบริบทของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ

1.2 การทดสอบความรู้ ทักษะด้านบัญชี และการทำบัญชี ความรู้เรื่องภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง นำสู่การวิเคราะห์ผลระดับสภาพปัจจุบัน เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ

2. ขั้นการสร้างและพัฒนา

2.1 การวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาภาพรวมและรายละเอียด รวมไปถึงการนำไปปรับประยุกต์ใช้ในแต่ละกรณี เป็นกรอบในการสร้างและพัฒนากรอบแนวคิด (Develop conceptual framework) ได้ผลเป็นข้อมูลพื้นฐาน

2.2 การสังเคราะห์กำหนดกรอบแนวคิด กำหนดปัจจัยย่อยของปัจจัยหลัก โดยให้สอดคล้องกับแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์ข้อมูล จากการศึกษาปรัชญา ทฤษฎี แนวคิด ศึกษาและวิเคราะห์ทักษะสำคัญทางบัญชีสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ความรู้เรื่อง ภาษีที่สำคัญสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และทักษะที่จำเป็นกับการเป็นผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชนยุคใหม่

2.3 การสัมภาษณ์เชิงลึกที่อาศัยมุมมองพหุบริบทและวัฒนธรรม ด้วยแบบสัมภาษณ์กับ กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร กับการสัมภาษณ์เชิงลึก มา หลอมรวม นำสู่การวิเคราะห์ผลในองค์ประกอบและตัวชี้วัด เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ

2.4 การสำรวจความคิดเห็นด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง นำสู่การวิเคราะห์ผลที่ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ

3. ขั้นตอนนำไปใช้

การอบรมเชิงปฏิบัติการ กิจกรรมที่ 1 การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะทางด้านบัญชี ของ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ตามบริบทและสอดคล้องกับประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ ร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กิจกรรมที่ 2 การพัฒนาองค์ความรู้ด้านภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อ เตรียมความพร้อมเสียภาษีให้ถูกต้อง ครบถ้วน และใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี สอดคล้องกับประเภท ของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ กับกลุ่มเป้าหมายตามบริบทและสอดคล้องกับประเภทของธุรกิจที่ ดำเนินการอยู่ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และกิจกรรมที่ 3 การจัดการความรู้สู่การปฏิบัติ ด้วยการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (การทดลองจัดทำบัญชีและการยื่นภาษี ออนไลน์) ตามบริบทและสอดคล้องกับประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วม

4. ขั้นตอนประเมินผล

4.1 การประชุมกลุ่มถอดบทเรียนเกี่ยวกับผลการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ ร่วมกับการ สัมภาษณ์เชิงลึกที่อาศัยมุมมองพหุบริบทและวัฒนธรรม ด้วยแบบสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ นำสู่การวิเคราะห์ผลกระทบการนำไปใช้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ

4.2 การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ 1 การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะ ทางด้านบัญชี ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน กิจกรรมที่ 2 การพัฒนาองค์ความรู้ด้านภาษีอากรที่ เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมเสียภาษีให้ถูกต้อง ครบถ้วน และใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี และ กิจกรรมที่ 3 การจัดการความรู้สู่การปฏิบัติ ด้วยการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ (การทดลองจัดทำบัญชีและการยื่นภาษีออนไลน์) รวมถึงการประเมินผลและถอด บทเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง นำสู่การวิเคราะห์ผลระดับและความสัมพันธ์ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ อาศัยการวิเคราะห์ 3 ขั้นตอน คือ 1) การลดทอนข้อมูล (Data reduction) ให้สามารถลงรหัส (Coding) เพื่อจำแนกประเภทของตัวแปรเชิงคุณภาพ ให้สามารถแจกแจงความถี่ได้ 2) การจัดระบบข้อมูล (Data organization) คือ การจำแนกประเภทของตัวแปรจัดรวมกลุ่มตัวแปรเป็นองค์ประกอบหรือมิติ (Elements or Dimensions) ของแนวคิด จากนั้นจึงรวมกลุ่มองค์ประกอบให้เป็นแนวคิด (Concepts) เรียกวิธีนี้ว่า แบบจำลองการวิเคราะห์ตัวแปรสู่แนวคิด (Indicator-Concept Model) และ 3) การตีความ (Interpretation) คือ การระบุทิศทางและแนวโน้มของความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ด้วยการอธิบายและตีความ เชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลนำไปสู่บทสรุป (Conclusion)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดระบบข้อมูลและสังเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องการเสริมสร้างศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 หัวข้อ (1) ข้อมูลสภาพบริบทความรู้ทางด้านบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการ (2) การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะทางด้านบัญชี ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ (3) การพัฒนาองค์ความรู้ด้านภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมเสียภาษีให้ถูกต้อง ครบถ้วน และใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี สอดคล้องกับประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ (4) การพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำข้อมูลทางการเงินไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้นในการตัดสินใจทางธุรกิจ (5) การปรับตัวต่อการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล (6) ผลการประเมินก่อนและหลังการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย และ (7) ผลความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านบัญชีและภาษีกับการเป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัลมีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลสภาพบริบทความรู้ทางด้านบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการ

วิสาหกิจชุมชนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย วิสาหกิจชุมชนแพชุมชนบ้านป่าห้า วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารอ่างห้วยดินดำ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมหมู่ 5 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเฟอร์นิเจอร์ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเฟอร์นิเจอร์บ้านน้ำตกพัฒนา วิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บผ้าบ้านโป่ง หมู่ 1 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าและตัดเย็บบ้านโป่ง หมู่ 15 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเฟอร์นิเจอร์บ้านโป่งพัฒนาวิสาหกิจชุมชนปั่นตอเฟอร์นิเจอร์บ้านโป่งชัย และวิสาหกิจชุมชนผลิตและแปรรูปพืชผักสวนครัวและผลไม้ ไร่นานตะวัน จากการสัมภาษณ์ผู้มีอำนาจทำการแทนผู้รับผิดชอบด้านบัญชีและภาษี มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความรู้และทักษะด้านบัญชี ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีและภาษีของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ มีความรู้และทักษะด้านบัญชีเบื้องต้นเท่านั้น ด้านการวิเคราะห์เอกสารและรายการค้าที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่สามารถแยกวิเคราะห์เอกสารและรายการค้าได้เพียงบางส่วนเท่านั้น เช่น รายรับ รายจ่าย ซึ่งเป็นรายการที่เกิดขึ้นเป็นประจำในการประกอบการวิสาหกิจชุมชน และไม่มีการตรวจสอบเอกสารที่ได้รับ ว่าถูกต้อง ครบถ้วน และน่าเชื่อถือหรือไม่ ด้านการบันทึกรายการในสมุดบัญชีวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ จะมีสมุดบัญชีหลัก ๆ 2 เล่ม คือสมุดบัญชีรายรับและสมุดบัญชีรายจ่าย โดย

จะใช้บันทึกรายได้ที่ได้รับจากการขายสินค้าและได้รับเงินอุดหนุน และบันทึกรายจ่ายที่จ่ายไป สำหรับการซื้อวัตถุดิบและจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ผู้ประกอบการจะไม่แยกกว่าเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับต้นทุนการผลิต หรือค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินการขายและบริหาร ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีด้านต้นทุนและผลตอบแทน วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ จะวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในเบื้องต้นเท่านั้น จึงทำให้ไม่ทราบราคาต้นทุนที่แท้จริงของสินค้าที่ผลิตได้ ไม่ทราบต้นทุนต่อหน่วยสินค้า จึงทำให้การกำหนดราคาขายสินค้าไม่เพียงพอต่อต้นทุนหรือมีช่องว่างระหว่างต้นทุนกับราคาขายน้อยจนเกินไป และทำให้ไม่สามารถทราบว่ามีกำไรที่แท้จริงจากการขายสินค้าเป็นเท่าใด

1.2 การจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่จะจัดทำเพียงบัญชีรายรับรายจ่าย เท่านั้น เมื่อมีการขายสินค้าหรือได้รับเงินอุดหนุนจากภาครัฐ จะบันทึกลงในสมุดบัญชีรายรับ และเมื่อมีการจ่ายเงินซื้อวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตหรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ ค่าแรง ค่าน้ำมัน จะบันทึกลงในสมุดบัญชีรายจ่าย จะไม่มีการแยกรายละเอียดว่าค่าใช้จ่ายใด เป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหรือไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต และไม่มีการจัดทำหรือคำนวณต้นทุนการผลิตอย่างจริงจัง

1.3 ความรู้เรื่องภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าวิสาหกิจชุมชนของตนเองมีหน้าที่เสียภาษี มีรายได้เท่าไรถึงต้องเสียภาษี ไม่ทราบว่าเงินได้ที่วิสาหกิจชุมชนเป็นเงินได้ประเภทไหน เงินได้ที่ได้รับสามารถหักค่าใช้จ่ายได้เท่าใด มีสิทธิประโยชน์ทางภาษีใดบ้างที่ตนเองมีสิทธิได้รับ ต้องคำนวณภาษีและยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ทั้งครึ่งปีและสิ้นปีอย่างไร และไม่ทราบว่าภาษีอากรอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ดำเนินการอยู่

การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะทางด้านบัญชี ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่

จากการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทางด้านบัญชี สำหรับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ วิเคราะห์ความรู้ ทักษะ และการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน สามารถกำหนดการพัฒนาความรู้ทางด้านบัญชี เพื่อการเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์รายการค้าหรือรายการทางบัญชี (2) การวิเคราะห์เอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการลงบัญชี (3) การบันทึกรายการในสมุดบัญชี และ (4) การวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีด้านต้นทุนและผลตอบแทน

2.1 การวิเคราะห์รายการค้าหรือรายการทางบัญชี

การวิเคราะห์รายการค้าที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจ สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการพิจารณาว่ารายการค้าที่เกิดขึ้น มีผลทำให้สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้เจ้าของ เปลี่ยนแปลงไป

ในทางที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงเป็นจำนวนเท่าใด เมื่อวิเคราะห์รายการค้าได้แล้วจึงนำไปบันทึกลงในสมุดบัญชีต่าง ๆ

2.2 การวิเคราะห์เอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการลงบัญชี

การวิเคราะห์เอกสารที่ใช้ในการประกอบการลงบัญชี สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการพิจารณาว่าเอกสารถูกต้อง ครบถ้วน น่าเชื่อถือ เป็นเอกสารที่นำมาใช้เป็นหลักฐานประกอบการลงบัญชีได้หรือไม่ เอกสารหรือรายการค้าที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับการประกอบธุรกิจหรือไม่ และวิเคราะห์ว่าเอกสารที่จะนำมาลงบัญชีนั้นเป็นรายการรายรับหรือรายการรายจ่าย

2.3 การบันทึกรายการในสมุดบัญชี

การบันทึกรายการในสมุดบัญชี สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการนำรายการค้าที่ผ่านการวิเคราะห์ว่า มีผลทำให้สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงเป็นจำนวนเท่าใด และผ่านการวิเคราะห์เอกสารว่าถูกต้อง ครบถ้วน น่าเชื่อถือ เป็นเอกสารที่นำมาใช้เป็นหลักฐานประกอบการลงบัญชีได้ รายการค้าที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับการประกอบธุรกิจ มาบันทึกลงในสมุดบัญชีต่าง ๆ

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีด้านต้นทุนและผลตอบแทน

การวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีด้านต้นทุนและผลตอบแทน สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบต้นทุนรวม ต้นทุนต่อหน่วยสินค้า รวมถึงวิเคราะห์ว่าต้นทุนหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีคุณค่าต่อการผลิตสินค้าหรือไม่ และเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างของ ต้นทุน ปริมาณขาย และกำไรจากการขาย เพื่อให้ทราบว่ากำไรจากการขายสินค้าหรือไม่ และใช้ประโยชน์ในการวางแผนและการตัดสินใจ ในการดำเนินงานของธุรกิจการตัดสินใจในเรื่องอื่น ๆ

ภาพที่ 3 การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะทางด้านบัญชี ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

การพัฒนาองค์ความรู้ด้านภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมเสียภาษีให้ถูกต้อง ครบถ้วน และใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี สอดคล้องกับประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่

จากการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทางด้านภาษี สำหรับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ วิเคราะห์ความรู้เรื่องภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน สามารถกำหนดการพัฒนาความรู้ทางด้านภาษี เพื่อการเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย (1) หน้าที่การเสียภาษี (2) ประเภทของเงินได้ (3) ค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และสิทธิประโยชน์ทางภาษี (4) วิธีการคำนวณภาษีและยื่นแบบแสดงรายการ และ (5) ภาษีอื่นที่เกี่ยวข้อง

3.1 หน้าที่การเสียภาษี

ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่การเสียภาษี สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการมีความรู้เกี่ยวกับผู้มีหน้าที่และหน้าที่ในการเสียภาษี ใครมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ เมื่อมีเงินได้เกิดขึ้นแล้วผู้มีหน้าที่เสียภาษี จะต้องทำอะไร และผู้ที่มีเงินได้เกิดขึ้นในระหว่างปีภาษีมีหน้าที่ต้องยื่นแบบฯ เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทุกกรณีหรือไม่

3.2 ประเภทของเงินได้

ความรู้เกี่ยวกับประเภทของเงินได้ สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการทราบว่าเงินได้อะไรบ้างที่ต้องเสียภาษี เงินได้อันเป็นเหตุให้ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีมาจากแหล่งใดบ้าง ประเภทเงินได้ที่ต้องเสียภาษี ประเภทเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษี

3.3 ค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และสิทธิประโยชน์ทางภาษี

ความรู้เกี่ยวกับค่าใช้จ่าย ซึ่งค่าใช้จ่ายเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการคำนวณภาษี ถือเป็นสิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างหนึ่งที่กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับหักเป็นต้นทุนในการทำงาน เพื่อให้ได้เงินได้หรือรายได้สุทธินั้นมาคิดภาษีตามบัญชีอัตราภาษี โดยมีอัตราการหักค่าใช้จ่ายมากหรือน้อยตามแต่ละประเภทของเงินได้ ความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษี ค่าลดหย่อนเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบในการคำนวณภาษีที่กฎหมายกำหนดให้นำไปหักออกจากเงินได้ได้อีกหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว โดยมีการหักลดหย่อนกรณีต่าง ๆ แตกต่างกันไป ความรู้เกี่ยวกับค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และสิทธิประโยชน์ทางภาษี สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้สูงสุด

3.4 วิธีการคำนวณภาษีและยื่นแบบแสดงรายการ

ความรู้เกี่ยวกับวิธีการคำนวณภาษีเงินได้ประจำปีและสิ้นปี กำหนดเวลายื่นแบบ วิธีการชำระภาษี อัตราภาษี และต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล (ภ.ง.ด. 90, 91 94, หรือ ภ.ง.ด. 50, 51)

3.5 ภาษีอื่นที่เกี่ยวข้อง

ความรู้เกี่ยวกับภาษีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีการขายของออนไลน์ และการวางแผนภาษี เป็นต้น

ภาพที่ 4 การพัฒนาองค์ความรู้ด้านภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมเสียภาษีให้ถูกต้องครบถ้วน

จากการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะทางด้านบัญชี ด้านภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ (1) ด้านบัญชี ทำให้ผู้ประกอบการวิเคราะห์รายการค้าที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจได้ ช่วยให้ผู้ประกอบการพิจารณาว่ารายการค้าที่เกิดขึ้น มีผลทำให้สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงเป็นจำนวนเท่าใด เมื่อวิเคราะห์รายการค้าได้แล้วจึงนำไปบันทึกลงในสมุดบัญชีต่าง ๆ สามารถวิเคราะห์เอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการลงบัญชีได้ ช่วยให้ผู้ประกอบการพิจารณาว่าเอกสารถูกต้อง ครบถ้วน น่าเชื่อถือ เป็นเอกสารที่นำมาใช้เป็นหลักฐานประกอบการลงบัญชีได้หรือไม่ เอกสารหรือรายการค้าที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับการประกอบธุรกิจหรือไม่ และวิเคราะห์ว่าเอกสารที่จะนำมาลงบัญชีนั้นเป็นรายการรายรับหรือรายการรายจ่าย ช่วยให้ผู้ประกอบการนำรายการค้าที่ผ่านการวิเคราะห์ว่า มีผลทำให้สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงเป็นจำนวนเท่าใด และผ่านการวิเคราะห์เอกสารว่าถูกต้อง ครบถ้วน น่าเชื่อถือ เป็นเอกสารที่นำมาใช้เป็นหลักฐานประกอบการลงบัญชีได้ รายการค้าที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับการประกอบธุรกิจ มาบันทึกลงในสมุดบัญชีต่าง ๆ และทำให้ผู้ประกอบการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบต้นทุนรวม ต้นทุนต่อหน่วยสินค้า รวมถึงวิเคราะห์ว่าต้นทุนหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีคุณค่าต่อการผลิตสินค้าหรือไม่ และเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างของต้นทุน ปริมาณขาย และกำไรจากการขาย เพื่อให้ทราบว่ากำไรจากการขายสินค้าหรือไม่ และใช้ประโยชน์ในการวางแผนและการตัดสินใจ ในการดำเนินงานของธุรกิจการตัดสินใจในเรื่องอื่น ๆ (2) ด้านภาษี ทำให้ผู้ประกอบการมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่การเสียภาษี ทราบว่าเมื่อมีเงินได้เกิดขึ้นแล้วผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะต้องทำอะไร และผู้ที่มีเงินได้เกิดขึ้นในระหว่างปีภาษีมีหน้าที่ต้องยื่นแบบฯ เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทุกกรณีหรือไม่ เงินได้อะไรบ้างที่ต้องเสียภาษี เงินได้อันเป็นเหตุให้ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีมาจากแหล่งใดบ้าง ประเภทเงินได้ที่ต้องเสียภาษี ประเภทเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษี สามารถใช้สิทธิประโยชน์ได้อย่างครบถ้วน คำนวณภาษีเบื้องต้นถูกต้อง และมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษีอื่นที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีการขายของออนไลน์ และการวางแผนภาษี เป็นต้น

ภาพที่ 5 การจัดการความรู้สู่การปฏิบัติ ด้วยการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำข้อมูลทางการเงินไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้นในการตัดสินใจทางธุรกิจ

การพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าใจและนำข้อมูลทางการเงินไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้นในการตัดสินใจทางธุรกิจ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแนวทางที่สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ดังนี้

4.1 การเรียนรู้พื้นฐานทางการเงิน: การเรียนรู้พื้นฐานทางการเงินเป็นการเริ่มต้นที่สำคัญสำหรับการเข้าใจและจัดการเรื่องการเงินในวิสาหกิจชุมชน เริ่มต้นด้วยการให้ผู้ประกอบการทำความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นฐานของการเงิน เช่น การอ่านงบการเงิน การวิเคราะห์สัดส่วนการเงินพื้นฐาน เป็นต้น รวมถึงรายได้ รายจ่าย และเงินออม เพื่อเข้าใจว่าเงินเข้ามาและออกไปได้อย่างไร

4.2 การศึกษาเทคนิค ทักษะ และทำความเข้าใจกับการวิเคราะห์ข้อมูล: การพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น เป็นกระบวนการที่ต้องฝึกฝนและเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและนำไปใช้ประโยชน์กับวิสาหกิจชุมชนได้มากยิ่งขึ้น เริ่มต้นด้วยการให้ผู้ประกอบการเรียนรู้เทคนิคและเครื่องมือทางการเงินที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ทักษะในการอ่านและทำความเข้าใจข้อมูลทางการเงิน เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง

4.3 การปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน: การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินเป็นกระบวนการที่ใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อทำนายแนวโน้ม ตัดสินใจทางการเงิน หรือเข้าใจสภาพการเงินของวิสาหกิจชุมชนในมิติต่าง ๆ เริ่มต้นด้วยให้ผู้ประกอบการรวบรวมข้อมูลทางการเงินที่สมบูรณ์และถูกต้อง รวมถึงข้อมูลเชิงลึกและเชิงกว้าง เช่น งบการเงิน รายงานการเงิน บัญชีรายรับรายจ่าย เป็นต้น ทำการวิเคราะห์สัดส่วนการเงินพื้นฐาน การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร เป็นต้น เพื่อใช้ข้อมูลทางการเงินในการตัดสินใจในมิติต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชน

ภาพที่ 6 การพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน

จากการพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ทำให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (1) มีข้อมูลในการตัดสินใจ: การมีทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถตัดสินใจทางธุรกิจที่มีข้อมูลเป็นฐานอย่างมีเหตุผล และเป็นมาตรฐาน (2) การวางแผนและการจัดการทรัพยากรการเงิน: ผู้ประกอบการที่มีทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินสามารถวางแผนการใช้ทรัพยากรการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดการทรัพยากรเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ทางธุรกิจที่ดีขึ้น (3) การจัดการความเสี่ยง: การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินช่วยในการระบุและจัดการความเสี่ยงทางการเงินในธุรกิจ และช่วยลดความเสี่ยงในการตัดสินใจทางธุรกิจ (4) การปรับปรุงประสิทธิภาพของธุรกิจ: ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินช่วยในการพัฒนาและปรับปรุง

ประสิทธิภาพของธุรกิจ โดยการระบุดูแลและจุดอ่อน และการทำให้ธุรกิจดำเนินไปในทิศทางที่ดีกว่า ดังนั้น การพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินช่วยให้ผู้ประกอบการมีการตัดสินใจที่ดีขึ้น การจัดการทรัพยากรการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำธุรกิจไปสู่ความสำเร็จได้ในระยะยาว

การปรับตัวต่อการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล

การปรับตัวต่อการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัลมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัลต้องการความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับเทคโนโลยี และการใช้งานเทคโนโลยีในธุรกิจ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแนวทางที่สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการปรับตัวต่อการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล ดังนี้

5.1 การเรียนรู้พื้นฐานการปรับตัวต่อการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล: ทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีที่กำลังพัฒนาและมีอิทธิพลในธุรกิจ รวมถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่สำคัญ การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ การประยุกต์ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการทำตลาด

5.2 การศึกษาเทคนิคและทักษะของผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล: เทคนิคการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการสร้างตลาด สร้างทีมที่มีความรู้และทักษะทางดิจิทัล เพื่อช่วยในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในธุรกิจอย่างเต็มศักยภาพ

5.3 การปรับตัวต่อการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล: นำความรู้สู่การปฏิบัติ สร้างการตลาดบนแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Facebook Shopee เป็นต้น อีกทั้งสร้างทีมงานที่มีความรู้เทคนิค ทักษะด้านเทคโนโลยีในการสร้างการตลาดออนไลน์ เพื่อดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 7 การปรับตัวต่อการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล

จากส่งเสริมการปรับตัวต่อการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล ทำให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (1) เข้าใจเทคโนโลยี: มีความเข้าใจทางเทคโนโลยีที่กำลังพัฒนาและมีอิทธิพลในธุรกิจ รวมถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่สำคัญ (2) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในธุรกิจ: การสร้างและใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาธุรกิจ เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ การประยุกต์ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการทำตลาด (3) มีทีมงานที่มีทักษะด้านดิจิทัล: มีทีมงานที่มีความรู้และทักษะทางดิจิทัล เพื่อช่วยในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในธุรกิจอย่างเต็มศักยภาพ (4) การเปลี่ยนแปลงและการปรับปรุง: ยอมรับและให้การต้อนรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีใหม่ และพร้อมที่จะปรับปรุงกระบวนการทางธุรกิจเพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง (5) การศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง: การเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ และการนำเทคโนโลยีนั้นเข้าสู่ธุรกิจให้ตลอดเวลา และ (6) การตอบสนองต่อลูกค้าและตลาดที่เปลี่ยนแปลง: การใช้เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจของลูกค้า

ผลการประเมินก่อนและหลังการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรู้และทักษะด้านบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

ข้อคำถาม	ระดับความรู้และทักษะ					
	ก่อนการพัฒนา			หลังการพัฒนา		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความรู้และทักษะด้านบัญชี	2.77	0.17	ปานกลาง	4.30	0.36	มาก
2. ด้านความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง	2.75	0.20	ปานกลาง	4.33	0.40	มาก
3. ด้านทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชี	2.80	0.21	ปานกลาง	4.33	0.45	มาก
4. ทักษะการเป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล	2.78	0.21	ปานกลาง	4.36	0.38	มาก
รวม	2.77	0.13	ปานกลาง	4.33	0.26	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความรู้และทักษะด้านบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ก่อนการเข้ารับพัฒนาความรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 รองลงมาคือ ด้านทักษะของผู้ประกอบการยุคใหม่และยุคดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 และด้านความรู้และทักษะด้านบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 และหลังการเข้ารับพัฒนาความรู้ ระดับความรู้และทักษะด้านบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านทักษะของผู้ประกอบการยุคดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 รองลงมาคือ ด้านทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชี ด้านความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และด้านความรู้และทักษะด้านบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30

ผลความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านบัญชีและภาษีกับการเป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้เป็นบวก (Correlation) โดยมีขนาดความสัมพันธ์ระหว่าง 0.222 ถึง 0.320 ที่ตัวแปรต่างๆ สัมพันธ์สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ซึ่งตัวแปรด้านความรู้และทักษะด้านบัญชี มีความสัมพันธ์กับทักษะการเป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล มากที่สุด โดยค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.320 รองลงมาคือ ด้านความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง และด้านทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชี มีความสัมพันธ์กับทักษะการเป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.265 และ 0.222 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านบัญชีและภาษีกับการเป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล

Variable	AKS	KAT	AAS	SME
AKS	1	0.338**	0.189	0.320**
KAT		1	0.106	0.265**
AAS			1	0.222*
SME				1

**, * Correlation is significant at the 0.01 level and 0.05 level

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการเสริมสร้างศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย คณะผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้ และข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลสภาพบริบทความรู้ทางด้านบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการ

วิสาหกิจชุมชนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นวิสาหกิจชุมชนในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย จากการสัมภาษณ์ผู้มีอำนาจทำการแทน ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีและภาษี มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความรู้และทักษะด้านบัญชี ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีและภาษีของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ มีความรู้และทักษะด้านบัญชีเบื้องต้นเท่านั้น ด้านการวิเคราะห์เอกสารและรายการค้าที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่สามารถแยกวิเคราะห์เอกสารและรายการค้าได้เพียงบางส่วนเท่านั้น เช่น รายรับ รายจ่าย ซึ่งเป็นรายการที่เกิดขึ้นเป็นประจำในการประกอบการวิสาหกิจชุมชน และไม่มีการตรวจสอบเอกสารที่ได้รับ ว่าถูกต้อง ครบถ้วน และน่าเชื่อถือหรือไม่ ด้านการบันทึกรายการในสมุดบัญชี วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ จะมีสมุดบัญชีหลัก ๆ 2 เล่ม คือสมุดบัญชีรายรับและสมุดบัญชีรายจ่าย โดยจะใช้บันทึกรายได้ที่ได้รับจากการขายสินค้าและได้รับเงินอุดหนุน และบันทึกการจ่ายที่จ่ายไป สำหรับการซื้อวัตถุดิบและจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ผู้ประกอบการจะไม่แยกว่าเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับต้นทุนการผลิต หรือค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินการขายและบริหาร ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีด้านต้นทุนและผลตอบแทน วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ จะวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในเบื้องต้นเท่านั้น จึงทำให้ไม่ทราบราคาต้นทุนที่แท้จริงของสินค้าที่ผลิตได้ ไม่ทราบต้นทุนต่อหน่วยสินค้า จึงทำให้การกำหนดราคาขายสินค้าไม่เพียงพอต่อต้นทุนหรือมีช่องว่างระหว่างต้นทุนกับราคาขายน้อยจนเกินไป และทำให้ไม่สามารถทราบว่ามีกำไรที่แท้จริงจากการขายสินค้าเป็นเท่าใด

1.2 การจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่จะจัดทำเพียงบัญชีรายรับ รายจ่าย เท่านั้น เมื่อมีการขายสินค้าหรือได้รับเงินอุดหนุนจากภาครัฐ จะบันทึกลงในสมุดบัญชีรายรับ และเมื่อมีการจ่ายเงินซื้อวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตหรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ ค่าแรง ค่าน้ำมัน จะบันทึกลงในสมุดบัญชีรายจ่าย จะไม่มีการแยกรายละเอียดว่าค่าใช้จ่ายใด เป็นค่าใช้จ่ายที่

เกี่ยวข้องกับการผลิตหรือไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต และไม่มีการจัดทำหรือคำนวณต้นทุนการผลิตอย่างจริงจัง

1.3 ความรู้เรื่องภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าวิสาหกิจชุมชนของตนเองมีหน้าที่เสียภาษี มีรายได้เท่าไรถึงต้องเสียภาษี ไม่ทราบว่าเงินได้ที่วิสาหกิจชุมชนเป็นเงินได้ประเภทไหน เงินได้ที่ได้รับสามารถหักค่าใช้จ่ายได้เท่าใด มีสิทธิประโยชน์ทางภาษีใดบ้างที่ตนเองมีสิทธิได้รับ ต้องคำนวณภาษีและยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ทั้งครึ่งปีและสิ้นปีอย่างไร และไม่ทราบว่าภาษีอากรอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ดำเนินการอยู่

2. การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะทางด้านบัญชี ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่

จากการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทางด้านบัญชี สำหรับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ วิเคราะห์ความรู้ ทักษะ และการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน สามารถกำหนดการพัฒนาความรู้ทางด้านบัญชี เพื่อการเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์รายการค้าหรือรายการทางบัญชี (2) การวิเคราะห์เอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการลงบัญชี (3) การบันทึกรายการในสมุดบัญชี และ (4) การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินด้านต้นทุนและผลตอบแทน

2.1 การวิเคราะห์รายการค้าหรือรายการทางบัญชี

การวิเคราะห์รายการค้าที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจ สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการพิจารณาว่ารายการค้าที่เกิดขึ้น มีผลทำให้สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงเป็นจำนวนเท่าใด เมื่อวิเคราะห์รายการค้าได้แล้วจึงนำไปบันทึกลงในสมุดบัญชีต่าง ๆ

2.2 การวิเคราะห์เอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการลงบัญชี

การวิเคราะห์เอกสารที่ใช้ในการประกอบการลงบัญชี สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการพิจารณาว่าเอกสารถูกต้อง ครบถ้วน น่าเชื่อถือ เป็นเอกสารที่นำมาใช้เป็นหลักฐานประกอบการลงบัญชีได้หรือไม่ เอกสารหรือรายการค้าที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับการประกอบธุรกิจหรือไม่ และวิเคราะห์ว่าเอกสารที่จะนำมาลงบัญชีนั้นเป็นรายการรายรับหรือรายการรายจ่าย

2.3 การบันทึกรายการในสมุดบัญชี

การบันทึกรายการในสมุดบัญชี สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการนำรายการค้าที่ผ่านการวิเคราะห์ว่า มีผลทำให้สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงเป็นจำนวนเท่าใด และผ่านการวิเคราะห์เอกสารว่าถูกต้อง ครบถ้วน น่าเชื่อถือ เป็นเอกสารที่นำมาใช้เป็นหลักฐานประกอบการลงบัญชีได้ รายการค้าที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับการประกอบธุรกิจ มาบันทึกลงในสมุดบัญชีต่าง ๆ

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีด้านต้นทุนและผลตอบแทน

การวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีด้านต้นทุนและผลตอบแทน สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบต้นทุนรวม ต้นทุนต่อหน่วยสินค้า รวมถึงวิเคราะห์ว่าต้นทุนหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีคุณค่าต่อการผลิตสินค้าหรือไม่ และเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างของ ต้นทุน ปริมาณขาย และกำไรจากการขาย เพื่อให้ทราบว่ากำไรจากการขายสินค้าหรือไม่ และใช้ประโยชน์ในการวางแผนและการตัดสินใจ ในการดำเนินงานของธุรกิจการตัดสินใจในเรื่องอื่น ๆ

3. การพัฒนาองค์ความรู้ด้านภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมเสียภาษีให้ถูกต้อง ครบถ้วน และใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี สอดคล้องกับประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่

จากการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทางด้านภาษี สำหรับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ วิเคราะห์ความรู้เรื่องภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน สามารถกำหนดการพัฒนาความรู้ทางด้านภาษี เพื่อการเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย (1) หน้าที่การเสียภาษี (2) ประเภทของเงินได้ (3) ค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และสิทธิประโยชน์ทางภาษี (4) วิธีการคำนวณภาษีและยื่นแบบแสดงรายการ และ (5) ภาษีอื่นที่เกี่ยวข้อง

3.1 หน้าที่การเสียภาษี

ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่การเสียภาษี สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการมีความรู้เกี่ยวกับผู้มีหน้าที่และหน้าที่ในการเสียภาษี ใครมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ เมื่อมีเงินได้เกิดขึ้นแล้วผู้มีหน้าที่เสียภาษี จะต้องทำอย่างไร และผู้ที่มีเงินได้เกิดขึ้นในระหว่างปีภาษีมีหน้าที่ต้องยื่นแบบฯ เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทุกกรณีหรือไม่

3.2 ประเภทของเงินได้

ความรู้เกี่ยวกับประเภทของเงินได้ สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการทราบว่าเงินได้อะไรบ้างที่ต้องเสียภาษี เงินได้อันเป็นเหตุให้ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีมาจากแหล่งใดบ้าง ประเภทเงินได้ที่ต้องเสียภาษี ประเภทเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษี

3.3 ค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และสิทธิประโยชน์ทางภาษี

ความรู้เกี่ยวกับค่าใช้จ่าย ซึ่งค่าใช้จ่ายเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการคำนวณภาษี ถือเป็นสิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างหนึ่งที่กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับหักเป็นต้นทุนในการทำงาน เพื่อให้ได้เงินได้หรือรายได้สุทธินั้นมาคิดภาษีตามบัญชีอัตราภาษี โดยมีอัตราการหักค่าใช้จ่ายมากหรือน้อยตามแต่ละประเภทของเงินได้ ความรู้เกี่ยวกับค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษี ค่าลดหย่อนเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบในการคำนวณภาษีที่กฎหมายกำหนดให้นำไปหักออกจากเงินได้ได้อีกหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว โดยมีการหักลดหย่อนกรณีต่าง ๆ แตกต่างกันไป ความรู้เกี่ยวกับค่าใช้จ่าย

ค่าลดหย่อน และสิทธิประโยชน์ทางภาษี สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้สูงสุด

3.4 วิธีการคำนวณภาษีและยื่นแบบแสดงรายการ

ความรู้เกี่ยวกับวิธีการคำนวณภาษีเงินได้ครึ่งปีและสิ้นปี กำหนดเวลายื่นแบบ วิธีการชำระภาษี อัตราภาษี และต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล (ภ.ง.ด. 90, 91 94, หรือ ภ.ง.ด. 50, 51)

3.5 ภาษีอื่นที่เกี่ยวข้อง

ความรู้เกี่ยวกับภาษีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีการขายของออนไลน์ และการวางแผนภาษี เป็นต้น

จากการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะทางด้านบัญชี ด้านภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ (1) ด้านบัญชี ทำให้ผู้ประกอบการวิเคราะห์รายการค้าที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจได้ ช่วยให้ผู้ประกอบการพิจารณาว่ารายการค้าที่เกิดขึ้น มีผลทำให้สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงเป็นจำนวนเท่าใด เมื่อวิเคราะห์รายการค้าได้แล้วจึงนำไปบันทึกลงในสมุดบัญชีต่าง ๆ สามารถวิเคราะห์เอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการลงบัญชีได้ ช่วยให้ผู้ประกอบการพิจารณาว่าเอกสารถูกต้อง ครบถ้วน น่าเชื่อถือ เป็นเอกสารที่นำมาใช้เป็นหลักฐานประกอบการลงบัญชีได้หรือไม่ เอกสารหรือรายการค้าที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับการประกอบธุรกิจหรือไม่ และวิเคราะห์ว่าเอกสารที่จะนำมาลงบัญชีนั้นเป็นรายการรายรับหรือรายการรายจ่าย ช่วยให้ผู้ประกอบการนำรายการค้าที่ผ่านการวิเคราะห์ว่า มีผลทำให้สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงเป็นจำนวนเท่าใด และผ่านการวิเคราะห์เอกสารว่าถูกต้อง ครบถ้วน น่าเชื่อถือ เป็นเอกสารที่นำมาใช้เป็นหลักฐานประกอบการลงบัญชีได้ รายการค้าที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับการประกอบธุรกิจ มาบันทึกลงในสมุดบัญชีต่าง ๆ และทำให้ผู้ประกอบการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบต้นทุนรวม ต้นทุนต่อหน่วยสินค้า รวมถึงวิเคราะห์ว่าต้นทุนหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีคุณค่าต่อการผลิตสินค้าหรือไม่ และเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างของต้นทุน ปริมาณขาย และกำไรจากการขาย เพื่อให้ทราบว่ากำไรจากการขายสินค้าหรือไม่ และใช้ประโยชน์ในการวางแผนและการตัดสินใจ ในการดำเนินงานของธุรกิจการตัดสินใจในเรื่องอื่น ๆ (2) ด้านภาษี ทำให้ผู้ประกอบการมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่การเสียภาษี ทราบว่าเมื่อมีเงินได้เกิดขึ้นแล้วผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะต้องทำอะไร และผู้ที่มีเงินได้เกิดขึ้นในระหว่างปีภาษีมีหน้าที่ต้องยื่นแบบฯ เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทุกกรณีหรือไม่ เงินได้อะไรบ้างที่ต้องเสียภาษี เงินได้อันเป็นเหตุให้ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีมาจากแหล่งใดบ้าง ประเภทเงินได้ที่ต้องเสียภาษี ประเภทเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษี สามารถใช้สิทธิประโยชน์ได้อย่างครบถ้วน คำนวณภาษีเบื้องต้นถูกต้อง และ

มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษีอื่นที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีการขายของออนไลน์ และการวางแผนภาษี เป็นต้น

4. การพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำข้อมูลทางการเงินไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้นในการตัดสินใจทางธุรกิจ

การพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าใจและนำข้อมูลทางการเงินไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้นในการตัดสินใจทางธุรกิจ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแนวทางที่สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ดังนี้

4.1 การเรียนรู้พื้นฐานทางการเงิน: การเรียนรู้พื้นฐานทางการเงินเป็นการเริ่มต้นที่สำคัญสำหรับการเข้าใจและจัดการเรื่องการเงินในวิสาหกิจชุมชน เริ่มต้นด้วยการให้ผู้ประกอบการทำความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นฐานของการเงิน เช่น การอ่านงบการเงิน การวิเคราะห์สัดส่วนการเงินพื้นฐาน เป็นต้น รวมถึงรายได้ รายจ่าย และเงินออม เพื่อเข้าใจว่าเงินเข้ามาและออกไปได้อย่างไร

4.2 การศึกษาเทคนิค ทักษะ และทำความเข้าใจกับการวิเคราะห์ข้อมูล: การพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น เป็นกระบวนการที่ต้องฝึกฝนและเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและนำไปใช้ประโยชน์กับวิสาหกิจชุมชนได้มากยิ่งขึ้น เริ่มต้นด้วยการให้ผู้ประกอบการเรียนรู้เทคนิคและเครื่องมือทางการเงินที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ทักษะในการอ่านและทำความเข้าใจข้อมูลทางการเงิน เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง

4.3 การปฏิบัติวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน: การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินเป็นกระบวนการที่ใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อทำนายแนวโน้ม ตัดสินใจทางการเงิน หรือเข้าใจสภาพการเงินของวิสาหกิจชุมชนในมิติต่าง ๆ เริ่มต้นด้วยให้ผู้ประกอบการรวบรวมข้อมูลทางการเงินที่สมบูรณ์และถูกต้อง รวมถึงข้อมูลเชิงลึกและเชิงกว้าง เช่น งบการเงิน รายงานการเงิน บัญชีรายรับรายจ่าย เป็นต้น ทำการวิเคราะห์สัดส่วนการเงินพื้นฐาน การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร เป็นต้น เพื่อใช้ข้อมูลทางการเงินในการตัดสินใจในมิติต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชน

จากการพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ทำให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (1) มีข้อมูลในการตัดสินใจ: การมีทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถตัดสินใจทางธุรกิจที่มีข้อมูลเป็นฐานอย่างมีเหตุผล และเป็นมาตรฐาน (2) การวางแผนและการจัดการทรัพยากรการเงิน: ผู้ประกอบการที่มีทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินสามารถวางแผนการใช้ทรัพยากรการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดการทรัพยากรเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ทางธุรกิจที่ดีขึ้น (3) การจัดการความเสี่ยง: การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินช่วยในการระบุและจัดการความเสี่ยงทางการเงินในธุรกิจ และช่วยลดความเสี่ยงในการตัดสินใจทางธุรกิจ (4) การปรับปรุง

ประสิทธิภาพของธุรกิจ: ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพของธุรกิจ โดยการระบุจุดแข็งและจุดอ่อน และการทำให้ธุรกิจดำเนินไปในทิศทางที่ดีกว่า ดังนั้น การพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินช่วยให้ผู้ประกอบการมีการตัดสินใจที่ดีขึ้น การจัดการทรัพยากรการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำธุรกิจไปสู่ความสำเร็จได้ในระยะยาว

5. การปรับตัวต่อการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล

การปรับตัวต่อการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัลมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัลต้องการความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับเทคโนโลยี และการใช้งานเทคโนโลยีในธุรกิจ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแนวทางที่สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการปรับตัวต่อการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล ดังนี้

5.1 การเรียนรู้พื้นฐานการปรับตัวต่อการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล: ทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีที่กำลังพัฒนาและมีอิทธิพลในธุรกิจ รวมถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่สำคัญ การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ การประยุกต์ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการทำการตลาด

5.2 การศึกษาเทคนิคและทักษะของผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล: เทคนิคการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการสร้างตลาด สร้างทีมที่มีความรู้และทักษะทางดิจิทัล เพื่อช่วยในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการธุรกิจอย่างเต็มศักยภาพ

5.3 การปรับตัวต่อการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล: นำความรู้สู่การปฏิบัติ สร้างการตลาดบนแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Facebook Shopee เป็นต้น อีกทั้งสร้างทีมงานที่มีความรู้เทคนิค ทักษะด้านเทคโนโลยีในการสร้างการตลาดออนไลน์ เพื่อดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

จากส่งเสริมการปรับตัวต่อการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล ทำให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (1) เข้าใจเทคโนโลยี: มีความเข้าใจทางเทคโนโลยีที่กำลังพัฒนาและมีอิทธิพลในธุรกิจ รวมถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่สำคัญ (2) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการธุรกิจ: การสร้างและใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาธุรกิจ เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ การประยุกต์ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการทำตลาด (3) มีทีมงานที่มีทักษะด้านดิจิทัล: มีทีมงานที่มีความรู้และทักษะทางดิจิทัล เพื่อช่วยในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการธุรกิจอย่างเต็มศักยภาพ (4) การเปลี่ยนแปลงและการปรับปรุง: ยอมรับและให้การต้อนรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีใหม่ และพร้อมที่จะปรับปรุงกระบวนการทางธุรกิจเพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง (5) การศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง: การเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ และการนำเทคโนโลยีนั้นเข้าสู่ธุรกิจให้ตลอดเวลา และ (6) การตอบสนองต่อลูกค้าและตลาดที่เปลี่ยนแปลง: การใช้เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจของลูกค้า

6. ผลการประเมินก่อนและหลังการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย

ระดับความรู้และทักษะด้านบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ก่อนการเข้ารับพัฒนาความรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 รองลงมาคือ ด้านทักษะของผู้ประกอบการยุคใหม่และยุคดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 และด้านความรู้และทักษะด้านบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 และหลังการเข้ารับพัฒนาความรู้ ระดับความรู้และทักษะด้านบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านทักษะของผู้ประกอบการยุคดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 รองลงมาคือ ด้านทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชี ด้านความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และด้านความรู้และทักษะด้านบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30

7. ผลความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านบัญชีและภาษีกับการเป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้เป็นบวก (Correlation) โดยมีขนาดความสัมพันธ์ระหว่าง 0.222 ถึง 0.320 ที่ตัวแปรต่างๆ สัมพันธ์สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ซึ่งตัวแปรด้านความรู้และทักษะด้านบัญชี มีความสัมพันธ์กับทักษะการเป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล มากที่สุด โดยค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.320 รองลงมาคือด้านความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง และด้านทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชี มีความสัมพันธ์กับทักษะการเป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.265 และ 0.222 ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการเสริมสร้างศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลศึกษาบริบทด้านความรู้ทางด้านบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย พบว่า ด้านความรู้ ทักษะ และการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่มีความรู้และทักษะด้านบัญชีเบื้องต้นเท่านั้น สามารถแยกวิเคราะห์เอกสารและรายการค้าได้เพียงบางส่วนเท่านั้น เช่น รายรับ รายจ่าย ไม่มีการตรวจสอบเอกสารที่ได้รับว่าถูกต้อง ครบถ้วนหรือไม่ ส่วนใหญ่จะมีสมุดบัญชีหลัก ๆ 2 เล่ม คือสมุดบัญชีรายรับ และสมุดบัญชีรายจ่าย โดยจะใช้บันทึกรายได้ที่ได้และรายจ่ายที่จ่ายไป และจัดทำบัญชีด้วยมือ ด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีด้านต้นทุนและผลตอบแทน เมื่อมีการจ่ายเงินซื้อวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตหรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ จะบันทึกลงในสมุดบัญชีรายจ่าย จะไม่มีการแยกรายละเอียดว่าค่าใช้จ่ายใดเป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหรือไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต และไม่มีการจัดทำหรือคำนวณต้นทุนการผลิตอย่างจริงจัง จะวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในเบื้องต้นเท่านั้น จึงทำให้ไม่ทราบราคาต้นทุนที่แท้จริงของสินค้าที่ผลิตได้ ไม่ทราบต้นทุนต่อหน่วยสินค้า จึงทำให้การกำหนดราคาขายสินค้าไม่เพียงพอต่อต้นทุนหรือมีช่องว่างระหว่างต้นทุนกับราคาขายน้อยจนเกินไป และทำให้ไม่สามารถทราบว่ามีกำไรที่แท้จริงจากการขายสินค้าเป็นเท่าใด สอดคล้องกับ Inthapantee et al. (2023) ที่พบว่า รูปแบบการบันทึกบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใช้ระบบการบันทึกด้วยมือ รับรู้รายการเฉพาะเงินสดจากรายรับ และรายจ่าย โดยไม่ได้มีการจัดทำบัญชีต้นทุนการผลิตเพื่อคำนวณต้นทุนสินค้า การกำหนดราคาขายใช้ราคาตลาดโดยการประมาณ และ Thongpaeng (2023) ที่พบว่า ทางกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีการจัดเก็บข้อมูลรายงานทางการเงิน ด้านการรับเงินสด การจ่ายเงินสด และมีการบันทึกรายงานทางการเงิน เช่น สมุดรับจ่ายอย่างง่าย และสรุปยอดทุกเดือน และสอดคล้องกับ Aiangoon et al. (2022) ที่พบว่า การจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน มีการจัดทำบัญชีแบบบันทึกบัญชีเป็นรายรับ-รายจ่ายประจำวัน เท่านั้น ไม่มีการจัดเก็บเอกสารและบางครั้งอาจมีการละเลยทิ้งเอกสารไปบ้างในบางครั้ง ทำให้เกิดเอกสารสูญหายและเกิดความผิดพลาดในการบันทึกบัญชีในบางครั้ง วิสาหกิจชุมชนใช้เพียงเครื่องคิดเลขมาช่วยในการทำงานด้านบัญชีเท่านั้น และการจัดทำบัญชีส่วนใหญ่เป็นการจัดทำด้วยมือ เป็นการบันทึกบัญชีแบบรายรับ-รายจ่ายตามความเข้าใจของผู้ทำบัญชีเท่านั้นด้านความรู้เรื่องภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่จะทราบว่าหากวิสาหกิจชุมชนของตนเองมีรายได้เกิน 1,800,000 บาท จะต้องยื่นเสียภาษีต่อกรมสรรพากร แต่ไม่ทราบว่าเงินได้ที่วิสาหกิจชุมชนเป็นเงินได้ประเภทไหน เงินได้ที่ได้รับสามารถหักค่าใช้จ่ายได้เท่าใด มีสิทธิประโยชน์ทางภาษีใดบ้างที่ตนเองมีสิทธิได้รับ ต้องคำนวณภาษีและยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ทั้งครึ่งปีและสิ้นปีอย่างไร และไม่ทราบว่าภาษีอากรอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ สอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการเกษตร (2562) และ กฎกระทรวง ฉบับที่ 385 (2565) ที่ว่า เงินได้ของวิสาหกิจชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเฉพาะที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีโชตินิติบุคคลซึ่งมีเงินได้ไม่เกินหนึ่งล้านบาท สำหรับปีภาษีนั้น

2. ผลการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย พบว่า ด้านบัญชี ทำให้ผู้ประกอบการวิเคราะห์รายการค้าที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจได้ มาบันทึกลงในสมุดบัญชีต่าง ๆ และทำให้ผู้ประกอบการวิเคราะห์ทราบต้นทุนรวม ต้นทุนต่อหน่วยสินค้า รวมถึงวิเคราะห์ว่าต้นทุนหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีคุณค่าต่อการผลิตสินค้าหรือไม่ และเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน ปริมาณขาย และกำไรจากการขาย เพื่อให้ทราบว่ามีกำไรจากการขายสินค้าหรือไม่ และใช้ประโยชน์ในการ

วางแผนและการตัดสินใจ ในการดำเนินงานของธุรกิจการตัดสินใจในเรื่องอื่น ๆ สอดคล้องกับ Nuanpradit (2018) ที่พบว่า ผลจากการพัฒนาการจัดทำบัญชีและการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์ทำให้กลุ่มได้ความรู้และแนวทางการคำนวณต้นทุนการผลิตต่อหน่วยที่ถูกต้อง และจัดทำบัญชีได้ถูกต้อง ซึ่งจะทำให้การตัดสินใจทางธุรกิจมีประสิทธิภาพขึ้น และด้านภาษี ทำให้ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีมากขึ้น ทราบว่าเมื่อมีเงินได้เกิดขึ้นแล้วผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะต้องทำอย่างไร สามารถใช้สิทธิประโยชน์ได้อย่างครบถ้วน และมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษีอื่นที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีการขายของออนไลน์ และการวางแผนภาษี เป็นต้น โดยระดับความรู้และทักษะด้านบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน หลังการเข้ารับพัฒนาความรู้ในด้านความรู้และทักษะด้านบัญชี ด้านความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง ด้านทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลทางบัญชี และด้านทักษะของผู้ประกอบการยุคใหม่และยุคดิจิทัล ผู้ประกอบการมีความรู้เพิ่มขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับมาก สอดคล้องกับ Tongsrisk and Chaisri (2023) ที่พบว่า ภายหลังจากพัฒนาศักยภาพด้านการบัญชี ผ่านกระบวนการฝึกอบรม ส่งผลให้ผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน มีความรู้หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ ภายหลังจากฝึกปฏิบัติจริง พบว่า ในภาพรวมผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนมีศักยภาพด้านการบัญชีอยู่ในระดับมาก

3. จากส่งเสริมการปรับตัวต่อการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล ทำให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในธุรกิจ เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ การประยุกต์ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการทำตลาด เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาด มีความรู้และทักษะทางดิจิทัล ยอมรับและให้การต้อนรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีใหม่ รวมถึงพร้อมที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ สอดคล้องกับ Suwunniponth (2021) กลยุทธ์การพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategies) เมื่อพิจารณาปัจจัยความสำเร็จทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกอยู่ในช่องจุดแข็ง (S) และโอกาส(O) ผู้ประกอบการมีจุดแข็งและโอกาสเอื้ออำนวยกลยุทธ์เชิงรุกที่นำมาใช้ ได้แก่ การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Online social network) พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) ตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ (e-marketplace) และแอปพลิเคชัน (Applications) ต่าง ๆ ที่สนับสนุนการขายออนไลน์ และสอดคล้องกับ Khaipetch and Wongrat (2022) ที่พบว่า อิทธิพลของกลยุทธ์การตลาดดิจิทัลมีอิทธิพลทางบวกต่อความสามารถทางการแข่งขัน เป็นแผนสำคัญที่ถูกรวบรวมไว้สำหรับการดำเนินงานของธุรกิจเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความสำเร็จและส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการตลาดที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาองค์ความรู้ด้านบัญชี ประกอบด้วยการวิเคราะห์รายการค้าหรือรายการทางบัญชี การวิเคราะห์เอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการลงบัญชี การบันทึกรายการในสมุดบัญชี และการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีด้านต้นทุนและผลตอบแทนด้านภาษี ประกอบด้วย หน้าที่การเสียภาษี ประเภทของเงินได้ ค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และสิทธิประโยชน์ทางภาษี วิธีการคำนวณภาษีและยื่นแบบแสดงรายการ และภาษีอื่นที่เกี่ยวข้อง สามารถทำให้ผู้ประกอบการวิเคราะห์รายการค้า มาบันทึกลงในสมุดบัญชีได้ ทราบต้นทุนสินค้าและกำไรจากการขายสินค้า อีกทั้งยังทำให้ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีมากขึ้น ดังนั้น สถาบันการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมส่งเสริมส่งเสริมการเกษตร องค์การบริหารส่วนตำบล สามารถนำแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มอาชีพอื่น และสามารถนำไปใช้ในการต่อยอดขยายผลไปสู่การพัฒนางานตำบลอื่นได้

1.2 จากผลการวิจัยการส่งเสริมการปรับตัวต่อการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล ทำให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน สามารถประยุกต์ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการทำการตลาด เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดได้ ดังนั้น ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มอาชีพในพื้นที่อื่น ๆ ควรขยายช่องทางการจัดจำหน่ายบนแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อเพิ่มช่องทางการเข้าถึงของผู้บริโภค และเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ด้านบัญชีและภาษี ในผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่ตำบลทุ่งก่อ ในการวิจัยครั้งถัดไปอาจขยายพื้นที่ในการศึกษาในตำบลอื่น ๆ เพื่อขยายผลและพัฒनावิสาหกิจในพื้นที่อื่น ๆ

2.2 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ด้านบัญชีและภาษี ซึ่งยังไม่ครอบคลุมทั้งระบบของธุรกิจ ในการศึกษาครั้งถัดไปอาจพัฒนาองค์ความรู้ในด้านการบริหารจัดการองค์กร ด้านกลยุทธ์ต้นทุน ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และด้านการตลาด เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้กับธุรกิจได้ทั้งระบบ

บรรณานุกรม

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2564). *คู่มือบัญชีวิสาหกิจชุมชน*. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566. จาก <https://auditing-school.cad.go.th/download/guidebook123.pdf>
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2562). *ผู้ประกอบการยุคใหม่ ทำอย่างไรจึงจะสำเร็จ*. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม: กรุงเทพมหานคร.
- กรมสรรพากร. 2563. *ความรู้เรื่องภาษีที่บุคคลธรรมดาควรทราบ*. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2566. จาก <https://www.rd.go.th/62337.html>
- กรมสรรพากร. (2548). *วิสาหกิจชุมชนกับคำถามภาษี*. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566. จาก https://www.rd.go.th/fileadmin/download/insight_pasi/visahakit.pdf
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน*. 3 มีนาคม 2566. จาก <https://sdgs.nesdc.go.th/เกี่ยวกับ-sdgs/>
- _____. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสาม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐*. สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2566. จาก https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/Plan13_Final.pdf
- ขวัญชนก ห่านนิมิตกุลชัย. (2556). *แนวปฏิบัติและปัญหาในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสกลนคร*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทิปดี ทัททกรณ์ และธีระวัฒน์ จันทิก. (2560). การสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในยุคไทยแลนด์ 4.0. *RMUTT Global Business and Economics Review*, 12(2), 107-122.
- ธัชพล ยรรยง และคณะ. (2561). *กระบวนการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา : วิสาหกิจชุมชนจังหวัดน่าน*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยลวรรณ จิรวรรณเดช. (2565). *บัญชีและภาษีที่ผู้จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนต้องรู้*. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566. จาก <https://flowaccount.com/blog/registration-community-enterprise/>
- วันสรา จันทร์กมล. (2563). *เงื่อนไขความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจเพื่อสังคมของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรี. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วราพร เปรมพาณิชย์กุล. (2561). ผลกระทบของความรอบรู้ในการวางแผนภาษีที่มีต่อประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้บริหารฝ่ายบัญชีธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย. *วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่*, 11(1), 106-123.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศุภพิชญ์ บุญเกื้อ และคณะ. (2562). การพัฒนาความรู้ทางการบัญชีวิสาหกิจชุมชน กลุ่มจักสาน เตยปาหนัน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง. *การประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติ และนานาชาติ ครั้งที่ 10*, 1391-1402.
- ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. (2565). ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ SDGs. สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2566. จาก <https://www.sdgmove.com/intro-to-sdgs/>
- สัจวัฒน์ วรโยธา และคณะ. (2559). การพัฒนารูปแบบการบัญชีในการบริหารเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมือง บ้านกกไธ ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- สุพจน์ ปานน้อย. (2565). 6 ทักษะด้านบัญชีที่ผู้ประกอบการควรรู้. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566. จาก <https://www.spu.ac.th/fac/account/th/content.php?cid=20838>
- อภิวัฒน์ หวังมีชัย. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมของผู้ประกอบการ SMEs เพื่อรองรับการใช้บริการระบบบัญชีออนไลน์ ในเขตกรุงเทพมหานคร. *บัญชีมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อรัญญา จินาชาญ และคณะ. (2562). การจัดการความรู้ทางการบัญชีเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราชให้ยั่งยืน. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- เอกรินทร์ แสงธรรมรัตน์. (2565). ทักษะสำคัญทางบัญชีที่ผู้ประกอบการทุกคนไม่ควรพลาด. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566. จาก <https://acccloud.tech/ทักษะสำคัญทางบัญชีที่ผ/>
- องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งก่อ. (2566). *กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลทุ่งก่อ*. สืบค้นเมื่อ 6 มีนาคม 2566. จาก <https://tkr.go.th/>
- กฎกระทรวง ฉบับที่ 385 ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร พ.ศ. 2565. (2565). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 139 ตอนที่ 73 ก หน้า 14-15.
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2567). *คู่มือบัญชีวิสาหกิจชุมชน*. สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2567. จาก https://cad.go.th/ewt_dl_link.php?nid=53515&filename=project_07
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2562). *คู่มือการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน*. สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2567. จาก <http://www.sceeb.doae.go.th/Documents/SKC/wCE.pdf>
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2562). *ผู้ประกอบการยุคใหม่ ทำอย่างไรจึงจะสำเร็จ*. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม: กรุงเทพมหานคร.
- กรมสรรพากร. (2563). *ความรู้เรื่องภาษีที่บุคคลธรรมดาควรทราบ*. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2566. จาก <https://www.rd.go.th/62337.html>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วนัสรา จันทร์กมล. (2563). เจาะไขความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจเพื่อสังคมของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรี. *ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. (2565). *ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ SDGs*. สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2566. จาก <https://www.sdgmove.com/intro-to-sdgs/>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสาม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐*. สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2567. จาก https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/Plan13_Final.pdf
- สุพจน์ ปานน้อย. (2565). *6 ทักษะด้านบัญชีที่ผู้ประกอบการควรรู้*. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566. จาก <https://www.spu.ac.th/fac/account/th/content.php?cid=20838>
- เอกรินทร์ แสงธรรมรัตน์. (2565). *ทักษะสำคัญทางบัญชีที่ผู้ประกอบการทุกคนไม่ควรพลาด*. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566. จาก <https://acccloud.tech/>
- Aiangoon, W. et al. (2022). Development of Community Enterprises Accounting Knowledge in the Laem Ngop District, Trat Province. *Vocational Education Innovation and Research Journal*, 6(1), 84-93.
- Inthapantee, P., Suknu, P., Jantawong, J., and Nuanlaong, P. (2566). Accounting System Development and Production Cost Management to Enhance Community Products of Occupation Promotion Community Enterprise Group at Ban Nikhom, Muang District, Surat Thani Province. *The Journal of Research and Academics*, 6(4), 145-161.
- Khaipetch, S. and Wongrat, K. (2022). Digital Marketing Strategies and Entrepreneurial Characteristics Affecting the Competitiveness and Performance of Community Enterprises in Phetchaburi Province. *Academic Journal of Phetchaburi Rajabhat University*, 12(3), 81-92.
- Kuntawong, T. and Utsaha, E. (2023). Impacts to Account Executive Role and Account Management Process Affecting the Taxation Planning of Community Enterprise Entrepreneurs. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 3(1), 227-238.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Nuanpradit, S. (2018). The Development of the Bookkeeping and Product and Service Costing Systems for Sangyod Rice Community Enterprise: A Case Study of Baan Khao Klang, Khuan Khanun District, Pattalung Province. *Journal of Management Sciences*, 35(2), 27-54.
- Permpanitnukul, W. (2018). The Effect of Tax Planning Knowledge on Tax Planning Efficiency of SMEs' Accounting Executives in Thailand. *Journal of Modern Management Science*, 11(1), 106-123.
- Suwunniponth, W. (2021). Competitiveness Based on the Digital Economy Among Community Enterprises of Local Product Groups in Bangkok. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 13(1), 1-21.
- Thongpaeng, P. (2023). THE DEVELOPMENT GUIDELINES OF COMMUNITY ENTERPRISE ACCOUNTING SYSTEM : BAN DONG TAT THONG, PRANG KU DISTRICT, SISAKET PROVINCE. *Journal of MCU Ubon Review*, 8(2), 989-997.
- Tongsrisuk, H. and Chaisri, A. (2023). DEVELOPING ACCOUNTING CAPABILITIES FOR COMMUNITY BASED ENTREPRENEURS IN CHATTURAT DISTRICT, CHAIYAPHUM PROVINCE. *Journal of MCU Ubon Review*, 8(2), 1099-1108.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

การเสริมสร้างศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน
ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง:

แบบสอบถามนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่องการเสริมสร้างศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย โดยแบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วน และตรงกับสภาพการดำเนินงานที่แท้จริงของท่านมากที่สุด เพื่อให้การวิจัยมีประโยชน์และเชื่อถือได้ การวิจัยครั้งนี้ จะสำเร็จได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากท่าน และคณะวิจัยจะเก็บแบบสอบถามของท่านไว้ และคำตอบของท่าน จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อหน้าที่การปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด

ขอแสดงความขอบคุณ

คณะผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง: ข้อมูลทั่วไปเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน มากที่สุด

1. เพศ

- ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

- ☐ ต่ำกว่า 30 ปี ☐ 30 - 40 ปี ☐ 41 - 50 ปี
☐ 51 - 60 ปี ☐ 60 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

- ☐ ตั้งแต่ 1 - 5 ปี ☐ 6 - 10 ปี ☐ มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2. ข้อคำถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง: องค์ความรู้ทางด้านบัญชีและภาษี เพื่อการเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ ได้แก่ ด้านความรู้และทักษะด้านบัญชี ด้านความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง ด้านทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชี ด้านทักษะของผู้ประกอบการยุคใหม่และยุคดิจิทัล โปรดพิจารณาคำถามในแต่ละข้อคำถามนั้น ตามระดับความรู้และทักษะของท่านว่าอยู่ระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับที่ตรงกับระดับความรู้และทักษะของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	อยู่ในระดับสูงมาก
4	หมายถึง	อยู่ในระดับสูง
3	หมายถึง	อยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	อยู่ในระดับต่ำ
1	หมายถึง	อยู่ในระดับต่ำมาก

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับความรู้และทักษะ				
		5	4	3	2	1
ด้านความรู้และทักษะด้านบัญชี						
1	ท่านสามารถวิเคราะห์หรือพิจารณารายการค้าที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการ ว่ารายการค้าใดทำให้สินทรัพย์หนี้สิน และส่วนของเจ้าของเพิ่มขึ้นหรือลดลง					
2	ท่านสามารถพิจารณาว่าเอกสารที่ได้รับจากการประกอบกิจการ เป็นเอกสารที่ถูกต้อง มีรายละเอียดครบถ้วนถูกต้อง					
3	ท่านสามารถแยกเอกสารหรือรายการค้าที่เกิดขึ้นว่าสอดคล้องกับการประกอบกิจการหรือไม่					
4	ท่านสามารถวิเคราะห์และแยกได้ว่าเอกสารที่ได้รับเป็นเอกสารที่สามารถนำมาเป็นหลักฐานประกอบการลงบัญชีได้					
5	ท่านสามารถบันทึกรายการค้าด้านรายรับในสมุดบัญชีที่เกี่ยวข้องได้ถูกต้องตามหลักบัญชี					
6	ท่านสามารถบันทึกรายการค้าด้านรายจ่ายในสมุดบัญชีที่เกี่ยวข้องได้ถูกต้องตามหลักบัญชี					
7	ท่านสามารถบันทึกรายการค้าอื่นๆ ที่นอกเหนือจากรายรับและรายจ่าย ในสมุดบัญชีที่เกี่ยวข้องได้ถูกต้องตามหลักบัญชี					
8	ท่านสามารถคำนวณต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการผลิตสินค้าหรือบริการได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนตามองค์ประกอบ					
9	ท่านสามารถวิเคราะห์ได้ว่าต้นทุนหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีคุณค่าต่อการผลิตสินค้า					
10	ท่านสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างต้นทุนและผลตอบแทนจากการขายสินค้า เพื่อให้ทราบว่ามีการกำไรจากการขายสินค้าหรือไม่					
ด้านความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง						
1	ท่านทราบว่าท่านต้องมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ และทราบว่าตนเองต้องเสียภาษีบุคคลธรรมดาหรือภาษีนิติบุคคล					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้และทักษะ				
		5	4	3	2	1
2	ท่านสามารถแยกประเภทและทราบว่ารายได้หรือเงินได้ที่ ได้รับจากการประกอบกิจการเป็นรายได้ประเภทใด เป็นรายได้ที่ต้องนำไปคำนวณภาษีหรือเป็นเงินได้ที่ได้รับ การยกเว้น					
3	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีด้าน ค่าใช้จ่ายที่นำมาประกอบการคำนวณภาษีเงินได้ ว่าเงินได้ ที่ท่านได้รับ สามารถหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละเท่าใด					
4	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีด้านค่า ลดหย่อน ที่นำมาประกอบการคำนวณภาษีเงินได้ ว่าท่าน สามารถหักค่าลดหย่อนประเภทไหนได้บ้าง					
5	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการคำนวณภาษีเบื้องต้นและ อัตราภาษีที่ต้องชำระ					
6	ท่านทราบวิธีชำระภาษี สถานที่เสียภาษี และทราบว่าต้อง ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ประเภทใด					
7	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับภาษีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ ประกอบกิจการ เช่น ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีเกี่ยวกับการขายของออนไลน์ เป็นต้น					

ด้านทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน

1	ท่านมีทักษะและความรู้พื้นฐานในการอ่านงบการเงิน เช่น มีสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ มีรายได้ ค่าใช้จ่าย และต้นทุนเป็นจำนวนเท่าใด เพื่อให้ทราบผลการ ดำเนินงานของกิจการ					
2	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์งบการเงิน ด้วยเทคนิค ต่างๆ เช่น เทคนิคการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน เป็นต้น					
3	ท่านมีทักษะและสามารถวิเคราะห์งบการเงิน วิเคราะห์ ต้นทุนและผลตอบแทน วิเคราะห์จุดคุ้มทุน และการทำ กำไรด้วยเทคนิคต่างๆ เช่น เทคนิคการวิเคราะห์อัตราส่วน ทางการเงิน เป็นต้น					

ข้อ	ข้อความคำถาม	ระดับความรู้และทักษะ				
		5	4	3	2	1
4	ท่านสามารถนำข้อมูลทางการเงินของกิจการ ไปใช้ในการตัดสินใจในมิติต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชน					

ด้านทักษะของผู้ประกอบการยุคใหม่และยุคดิจิทัล

1	ท่านมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี และแพลตฟอร์มที่สามารถใช้ขายสินค้าได้					
2	ท่านสามารถประยุกต์ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการทำตลาดหรือขายสินค้า					
3	ท่านมีการสร้างทีมหรือเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร แบ่งปันความรู้ และนำเสนอสินค้า					
4	ท่านสามารถนำความรู้ด้านบัญชีและข้อมูลด้านการเงินไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนและตัดสินใจในการประกอบธุรกิจ					
5	ท่านสามารถนำความรู้ด้านภาษีอากรไปใช้ในการวางแผนภาษีให้กับวิสาหกิจชุมชนหรือกิจการที่ดำเนินงานอยู่					
6	ท่านสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะด้านบัญชีกับการทำบัญชีในกิจการอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายกัน					
7	ท่านสามารถแนะนำหรือให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบัญชีและภาษีกับกิจการอื่นที่มีการประกอบกิจการประเภทเดียวกัน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพทางบัญชีและภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนอย่างไรบ้าง โปรดระบุ

.....

.....

.....

.....

*****ขอแสดงความขอบคุณ*****

ประวัติผู้วิจัย

1. หัวหน้าโครงการ

ชื่อ – สกุล (ภาษาไทย)	นายนิรุทธิ์ ชัยโชค
ชื่อ – สกุล (ภาษาอังกฤษ)	Mr. Nirut Chaichok
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
หน่วยงานและสถานที่อยู่	คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 หมู่ 9 ตำบลบ้านคู
ติดต่อได้สะดวก	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
	โทรศัพท์ 0-5377-6429 โทรสาร 0-5377-6429
	e-mail : ning.chai@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

ปริญญาโท	บช.ม. (การบัญชี) มหาวิทยาลัยพายัพ 2555
ปริญญาตรี	บช.บ. (การบัญชี) มหาวิทยาลัยนเรศวร 2549

ผลงานวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

- นิรุทธิ์ ชัยโชค ปานฉัตร อาการักษ์ และกัสมา กาซ็อน. (2564). การออกแบบการวางระบบบัญชีของผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายธุรกิจเกษตรแปรรูป ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. การประชุมวิชาการระดับชาติ “ราชภัฏกรุงเก่า” ครั้งที่ 4 (ARUCON2021). 16-17 ธันวาคม 2564. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏอู่พระนครศรีอยุธยา.
- ธนภัทร กันทวงค์ กัสมา กาซ็อน และนิรุทธิ์ ชัยโชค. (2564). การส่งเสริมเทคนิคการบริหารต้นทุนสินค้าของผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายธุรกิจเกษตรแปรรูป อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ครั้งที่ 1 “วิถีชีวิตใหม่กับการพัฒนาท้องถิ่น”. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กัสมา กาซ็อน ปานฉัตร อาการักษ์ นิรุทธิ์ ชัยโชค และนิศารัตน์ ไชยวงศ์ศักดา. (2564). แผนพัฒนาประสิทธิภาพของจุลินทรีย์และอาหารอินทรีย์เพื่อจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้โคเนื้อของชุมชนในจังหวัดตาก. The 4th National Conference on Business Transformation”, 12 กุมภาพันธ์ 2564 สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ประวัตินักวิจัย (ต่อ)

- นิรุตต์ ชัยโชค กัสมา กาซ็อน ปานฉัตร อาการักษ์ และธนภัทร กันทาวงศ์. (2564). การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบการในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรท้องถิ่นในตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. The 4th National Conference on Business Transformation”, 12 กุมภาพันธ์ 2564 สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กัสมา กาซ็อน, วรลักษณ์ วรรณโล และนิรุตต์ ชัยโชค. (2562). การบริหารจัดการ การวางแผนไทยของกลุ่มพัฒนาสตรีเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ ตำบลดงมะตะ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย. การประชุมวิชาการราชภัฏรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 2, 21-22 มีนาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- นิรุตต์ ชัยโชค พัทธมน บุญยราศรี และกัสมา กาซ็อน. (2562). การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ไผ่จากสมุนไพร ตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5 ครุศาสตร์วิจัย 2562: NACE 2019 “การวิจัยเพื่อความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนและสังคมอัจฉริยะ” Research for Sustainable Wellbeing and Smart Society, 13 กรกฎาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. ลำปาง : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- นิรุตต์ ชัยโชค และกัสมา กาซ็อน. (2562). ส่งเสริมเยาวชนยุคไทยแลนด์ 4.0 ในการพัฒนาและประยุกต์ใช้สมุนไพรพื้นบ้านต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบล สันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2 “มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นวัตกรรมสร้างสรรค์สังคม”, 5-6 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ธนภัทร กันทาวงศ์ กัสมา กาซ็อน และพัทธมน บุญยราศรี. (2562). การยกระดับอาชีพพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรท้องถิ่นรองรับการท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อม ตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 Nation Conference on Business Transformation “Business Management in the Digital Transformation”, 23 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ประวัตินักวิจัย (ต่อ)

นิรุตตี ชัยโชค พัทธมน บุญยราศรัย และกัสมา กาช้อน. (2562). การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ไผ่จากสมุนไพร ตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5 ครุศาสตร์วิจัย 2562: NACE 2019 “การวิจัยเพื่อความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนและสังคมอัจฉริยะ” Research for Sustainable Wellbeing and Smart Society*, 13 กรกฎาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. ลำปาง : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

2. ทีมวิจัย

2.1 ชื่อ – สกุล (ภาษาไทย) นางกัสมา กาช้อน

ชื่อ – สกุล (ภาษาอังกฤษ) Ms. Kasama Kasorn

ตำแหน่งปัจจุบัน รองศาสตราจารย์ ดร. สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

หน่วยงานและ สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 หมู่ 9 ตำบลบ้านดู่

สถานที่อยู่ติดต่อดี อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

สะดวก โทรศัพท์ 0-5377-6429 โทรสาร 0-5377-6429

e-mail : kasama_kaw@yahoo.co.th

ประวัติการศึกษา

ปริญญาเอก บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต (บธ.ด.) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พ.ศ. 2556

ปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บธ.ม.) มหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2539

ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ) สถาบันเทคโนโลยีสังคม (เกริก) พ.ศ. 2534

ผลงานวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

นิรุตตี ชัยโชค, ปานฉัตร อารักษ์, กัสมา กาช้อน. (2564). การออกแบบการวางระบบบัญชีของผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายธุรกิจเกษตรแปรรูป ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการระดับชาติ “ราชภัฏกรุงเก่า” ครั้งที่ 4 (ARUCON2021)*. 16 - 17 ธันวาคม 2564. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏอู่พระนครศรีอยุธยา.

ประวัตินักวิจัย (ต่อ)

ธนภัทร กันทาวงศ์, กัสมา กาซ็อน, เอกชัย อุตสาหะ. (2564). การส่งเสริมอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายธุรกิจเกษตรแปรรูป ตำบลเมืองพาน อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการระดับชาติ “ราชภัฏกรุงเก่า” ครั้งที่ 4 (ARUCON2021)*. 16 - 17 ธันวาคม 2564 พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏอพระนครศรีอยุธยา.

ธนภัทร กันทาวงศ์, กัสมา กาซ็อน, นิรุต์ดี ชัยโชค. (2564). การส่งเสริมเทคนิคการบริหารต้นทุนสินค้าของผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายธุรกิจเกษตรแปรรูป อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ครั้งที่ 1 “วิถีชีวิตใหม่กับการพัฒนาท้องถิ่น”*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ปานฉัตร อาการักษ์ และกัสมา กาซ็อน. (2564). การบริหารจัดการโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อมให้เป็นสถานีวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุลกาย ใจ และจิตวิญญาณ ด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในตำบลสันสลี อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*. 14 (2) .50-63.

กัสมา กาซ็อน ปานฉัตร อาการักษ์ นิรุต์ดี ชัยโชค และนิศาตร์ณ์ ไชยวงศ์ศักดิ์ดา. (2564). แผนพัฒนาประสิทธิภาพของจุลินทรีย์และอาหารอินทรีย์เพื่อจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้โคเนื้อของชุมชนในจังหวัดตาก. *The 4th National Conference on Business Transformation*, 12 กุมภาพันธ์ 2564 สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

กัสมา กาซ็อน ปานฉัตร อาการักษ์ และเอกชัย อุตสาหะ. (2564). ส่งเสริมการสร้างคามเข้มแข็งให้โฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อมเป็นสถานีวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุล กาย ใจ และจิตวิญญาณด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของตำบลสันสลี อำเภอฟาน จังหวัด เชียงราย. *The 4th National Conference on Business Transformation*, 12 กุมภาพันธ์ 2564 สำนักวิชาบัญชี. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ธนภัทร กันทาวงศ์ กัสมา กาซ็อน และพัทธมน บุญยราศรี. (2564). ส่งเสริมและพัฒนาทักษะการเรียนรู้สร้างสรรค์ของผู้สูงอายุรุ่นใหม่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในตำบลสันสลี อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย. *The 4th National Conference on Business Transformation*, 12 กุมภาพันธ์ 2564 สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ประวัตินักวิจัย (ต่อ)

- นิรุตตี ชัยโชค กัสมา กาซ็อน ปานฉัตร อาการ์กัช และธนภัทร กันทาวงศ์. (2564). การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบการในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรท้องถิ่นในตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *The 4th National Conference on Business Transformation*, 12 กุมภาพันธ์ 2564 สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กัสมา กาซ็อน ปานฉัตร อาการ์กัช และพัทธมน บุญยราศรี. (2562). ส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นด้วยการนำนวัตกรรมสังคมถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน ในการบริการท่องเที่ยว ของตำบลบ้านสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *การประชุมสังคมนศาสตร์วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 15 "การขับเคลื่อนพลังชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้"*, 25 มกราคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กัสมา กาซ็อน และธนภัทร กันทาวงศ์. (2562). การพัฒนาจุลินทรีย์และผลิตภัณฑ์จากจุลินทรีย์เป็นสารเสริมในอาหารโคเนื้อในจังหวัดตาก. *การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2 “มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นวัตกรรมสร้างสรรค์สังคม”*, 5-6 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. . สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. .
- กัสมา กาซ็อน, วรลักษณ์ วรรณโล และ นิรุตตี ชัยโชค. (2562). การบริหารจัดการ การนวดแผนไทยของกลุ่มพัฒนาสตรีเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ ตำบลดงมะดะ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการราชภัฏรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 2*, 21-22 มีนาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- จิรภา ศักดิ์กิตติมาลัย กัสมา กาซ็อน และสุภมล ดวงตา. (2562). การส่งเสริมเพิ่มผลผลิตระบบการเลี้ยงสุกรด้วยอาหารเสริมจุลินทรีย์ของตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 Nation Conference on Business Transformation “Business Management in the Digital Transformation”*, 23 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ธนภัทร กันทาวงศ์, กัสมา กาซ็อน และพัทธมน บุญยราศรี. (2562). การยกระดับอาชีพพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรท้องถิ่นรองรับการท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อม ตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 Nation Conference on Business Transformation “Business Management in the Digital Transformation”*, 23 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ประวัตินักวิจัย (ต่อ)

- นิรุทธิ์ ชัยโชค พัทธมน บุญราศรี และกัสม่า กาซ็อน. (2562). การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ไผ่จากสมุนไพร ตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5 ครุศาสตร์วิจัย 2562: NACE 2019 “การวิจัยเพื่อความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนและสังคมอัจฉริยะ” Research for Sustainable Wellbeing and Smart Society*, 13 กรกฎาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- นิรุทธิ์ ชัยโชค และกัสม่า กาซ็อน. (2562). ส่งเสริมเยาวชนยุคไทยแลนด์ 4.0 ในการพัฒนาและประยุกต์ใช้สมุนไพรพื้นบ้านต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบล สันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. . *การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2 “มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นวัตกรรมสร้างสรรค์สังคม”*, 5-6 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- นิศารัตน์ ไชยวงศ์ศักดา และกัสม่า กาซ็อน. (2562). การส่งเสริมการนำภูมิปัญญาแห่งนวัตกรรมด้วยการนวดแผนโบราณรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อม ตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2 “มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นวัตกรรมสร้างสรรค์สังคม”*, 5-6 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ปานฉัตร อารักษ์ กัสม่า กาซ็อน และเอกชัย อุตสาหะ. (2562). การเสริมสร้างศักยภาพด้านการบริหารต้นทุนตามการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากของตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5 ครุศาสตร์วิจัย 2562: NACE 2019 “การวิจัยเพื่อความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนและสังคมอัจฉริยะ” Research for Sustainable Wellbeing and Smart Society*, 13 กรกฎาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ปานฉัตร อารักษ์ และกัสม่า กาซ็อน. (2562). เสริมสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อตามเกษตรทฤษฎีใหม่ บ้านสันป่าปวย ตำบลบ้านนา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก. . *การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2 “มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นวัตกรรมสร้างสรรค์สังคม”*, 5-6 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

ประวัตินักวิจัย (ต่อ)

ปานฉัตร อาการักษ์, เอกชัย อุตสาหัส และกัสม่า กาซ็อน. (2562). การเสริมสร้างการจัดทำแผนชีวิตด้วยบัญชีครัวเรือนของตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 Nation Conference on Business Transformation “Business Management in the Digital Transformation”*, 23 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- 2.2 ชื่อ – สกุล (ภาษาไทย) นางสาวพัทธมน บุญยราศรี
 ชื่อ – สกุล (ภาษาอังกฤษ) Ms. Phathamon Boonyarasai
 ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
 หน่วยงานและสถานที่ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 หมู่ 9 ตำบลบ้านดู่
 อยู่ติดต่อนี้สะดวก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
 โทรศัพท์ 0-5377-6429 โทรสาร 0-5377-6429
 e-mail : phathamon@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

ปริญญาเอก	PH.D.
ปริญญาโท	Mcom (Marketing) University of Western Sydney. 2539
ปริญญาตรี	บช.บ. (การบัญชี) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2533

ผลงานวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

ธนภัทร กันทวงค์ กัสม่า กาซ็อน และพัทธมน บุญยราศรี. (2564). ส่งเสริมและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้สูงอายุรุ่นใหม่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *The 4th National Conference on Business Transformation*, 12 กุมภาพันธ์ 2564 สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ประวัตินักวิจัย (ต่อ)

กัสม่า กาซ็อน ปานฉัตร อาการ์กั และพัทมน บุญยาศรัย. (2562). ส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นด้วยการนำนวัตกรรมสังคมถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน ในการบริการท่องเที่ยวของตำบลบ้านสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *การประชุมสังคมศาสตร์วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 15 "การขับเคลื่อนพลังชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้"*, 25 มกราคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- 2.3 ชื่อ – สกุล (ภาษาไทย) นางสาวสุกมล ดวงตา
 ชื่อ – สกุล (ภาษาอังกฤษ) Ms. Suphamon Duangta
 หน่วยงานและสถานที่ สำนักงานวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 หมู่ 9 ตำบล
 อยู่ติดต่อกับได้สะดวก บ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
 โทรศัพท์ 0-5377-6429 โทรสาร 0-5377-6429
 e-mail : ajnid_acc@hotmail.co.th

ประวัติการศึกษา

- ปริญญาโท บธ.ม. (บริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง 2549
 ปริญญาตรี บธ.บ. (การบัญชี) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 2546

ผลงานวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

จิรภา ศักดิ์กิตติมาลัย กัสม่า กาซ็อน และสุกมล ดวงตา. (2562). การส่งเสริมเพิ่มผลผลิตระบบการเลี้ยงสุกรด้วยอาหารเสริมจุลินทรีย์ของตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 Nation Conference on Business Transformation “Business Management in the Digital Transformation”*, 23 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.